МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ГЭР БҮЛ, ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЯАМ

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУРГАЛТ, ҮНЭЛГЭЭ, СУДАЛГААНЫ ИНСТИТУТ

ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТОЙМ

2025 оны I улирал

Улаанбаатар хот

Тойм бэлтгэсэн: Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сургалт, үнэлгээ, судалгааны институт,
Хөдөлмөр эрхлэлтийн бодлогын судалгааны сектор

Хаяг: Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Нарны зам, 55-р байр 2 давхарт 3 тоот
Утас: (+976) 77121286
Вэб хуудас: www.institute.gov.mn

АГУУЛГА

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ 3
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ 3
ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД 6
Хөдөлмөрийн зах зээлийн үзүүлэлтүүд 6
Нийгмийн даатгалын үзүүлэлтүүд 15
ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА 22
Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ 22
Гадаадаас ажиллах хүч, мэргэжилтэн авах, гадаадад ажиллах хүч зуучлах 29
ЦАЛИНГИЙН БҮТЦИЙН СУДЛАГААНД ХИЙСЭН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АЖИЛ-2025 ОН 32
Шинжилгээний ажлын танилцуулга 32
Хөдөлмөргийн зардлын шинжилгээ 33
Цалингийн хүйсээрх ялгаа 34
Цалингийн ялгааны задаргаа 34

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндсэн үзүүлэлтүүд, мянган хүн 7
Хүснэгт 2. Ажилгүй хүний тоо, улирлаар, мянган хүн 11
Хүснэгт 3. Нийгмийн даатгалд шимтгэл төлөгч байгууллага, даатгуулагч, улирлаар 15
Хүснэгт 4. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэдийн тоо, төрөл, улирлаар 17
Хүснэгт 5. Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого, зарлага, тэрбум төгрөгөөр 20
Хүснэгт 6. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, сарын эцэст, улирлаар 24
Хүснэгт 7. Ажлын байрны захиалга, ажилд зуучлагдсан иргэн, улирлаар 25
Хүснэгт 8. Ажлын байрны захиалга, ажилд зуучлагдсан иргэд, 2025 оны I улирал 26
Хүснэгт 9. Логарифм цалингийн өөрчлөлтийн регрессийн үнэлгээ 32
Хүснэгт 10. Нэг ажиллагчид ногдох НЭРЛЭСЭН хөдөлмөрийн зардал, мян.төг 33
Хүснэгт 11. Нэг ажиллагчид ногдох БОДИТ хөдөлмөрийн зардал, 2015 оны үнээр, мян.төг.. 34
Хүснэгт 12. Цалингийн ялгааны задаргаа 36

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Ажиллах хүч, ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын тоо, мянган хүн 6
Зураг 2. Ажиллах хүчний тоо, мянган хүн 6
Зураг 3. Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын тоо, мянган хүн 6
Зураг 4. Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалт, бүтцээр, мянган хүн 7
Зураг 5. Ажиллагчдын тоо, хүйсээр, мянган хүн 8
Зураг 6. Ажиллагчдын тоо, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарын ангиллаар, мянган хүн 8
Зураг 7. Ажиллагчдын тооны өөрчлөлт, салбар, өмнөх оны мөн үеэс, мянган хүн 9
Зураг 8. Ажиллагчдын тооны өөрчлөлт, эдийн засгийн үйл ажиллагааны үндсэн 3 салбараар, хүйсээр, өмнөх оны мөн үеэс, мянган хүн 9
Зураг 9. Ажиллагчдын тоо, бүсээр, өөрчлөлтөөр 10
Зураг 10. Ажилгүй иргэдийн тоо, хүйсээр, бүсээр, өөрчлөлтөөр 10
Зураг 11. Ажилгүйчүүд, боловсролын түвшнээр, хувиар 11
Зураг 12. Ажилгүйдлийн түвшин, хүйсээр 12
Зураг 13. Хөдөлмөрийн насны хүн ам (15+), хөдөлмөрийн насны хүн амд ажиллагчдын эзлэх хувь, улирлаар 12
Зураг 14. Ажиллах хүчний оролцооны түвшин, хүйсээр, улирлаар 13
Зураг 15. Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин, хүйсээр, улирлаар 13
Зураг 16. Сайн дурын даатгуулагчийн тоо, хувиар, төрлөөр, 2025 I улирал 16
Зураг 17. Сайн дураар даатгуулсан малчдын тоо, мянган хүнээр 16
Зураг 18. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэд, төрлөөр, хувиар 17
Зураг 19. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэдийн өөрчлөлт, төрлөөр 18
Зураг 20. Тэтгэмжийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэд, төрлөөр, хувиар 18
Зураг 21. Тэтгэмжийн даатгалын сангаас тэтгэмж авсан иргэдийн өөрчлөлт төрлөөр 18
Зураг 22. ҮОМШӨ-ний даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж авсан иргэд, төрлөөр, хувиар .. 19
Зураг 23. Эрүүл мэндийн нөхөн сэргээлтийн зардал авсан иргэд, төрлөөр 19
Зураг 24. Ажилгүйдлийн тэтгэмжид хамрагдсан хүн, зарцуулсан хөрөнгө, улирлаар 20
Зураг 25. Ажил хайгч иргэн, бүсээр, 2025 оны I улирлаар 22
Зураг 26. Ажил хайгч иргэн, хүйсээр, 2025 оны I улирлаар 22
Зураг 27. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, бүсээр, 2025 оны I улирал 23
Зураг 28. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, хүйсээр, 2025 оны I улирал 23
Зураг 29. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, насны бүлгээр, 2025 оны I улирал ... 23

Зураг 30. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, боловсролын түвшин, дүнд эзлэх хувиар, 2025 оны I улирал ... 24
Зураг 31. Ажилд зуучлагдсан иргэн, хүйсээр болон насны ангилалаар, 2025 оны I улирал ... 27
Зураг 32. Ажлын байрны захиалга, ажил мэргэжлийн ангиллаар, хувиар ... 27
Зураг 33. Ажлын байрны захиалга, ажил мэргэжлийн ангиллаар, бүсээр ... 27
Зураг 34. Ажлын байрны захиалга, өмчийн хэлбэрээр, бүсээр, хувиар, 2025 оны I улирал ... 28
Зураг 35. Ажилд зуучлагдсан иргэн, ажил мэргэжлийн ангилалаар, хүйсээр, хувиар ... 28
Зураг 36. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, бүсээр ... 29
Зураг 37. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, хамгийн их 6 улсаар, дүнд эзлэх хувиар ... 29
Зураг 38. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар, 2025 оны I улирал ... 30
Зураг 39. Хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаад улсад зуучлагдсан иргэд ... 30
Зураг 40. Хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаад улсад зуучлагдсан иргэд, ЭЗҮА-ны салбараар ... 31
Зураг 41. Эрэгэй, эмэгтэй ажиллагсдын цалингийн ялгаа ... 34
Зураг 42. Засварлаагүй болон засварласан цалингийн харьцаа ... 35

ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД-2025 ОНЫ I УЛИРАЛ

2025 оны I улирлын байдлаар арван тав, түүнээс дээш насны хүн амын 1 459.1 мянга (62.0 хувь) нь ажиллах хүч, 893.7 мянга (38.0 хувь) нь ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам байна.

АЖИЛЛАХ ХҮЧ

Ажиллагчид
94.6%

Ажилгүй хүн
5.4%

1 459.1 мянга

АЖИЛЛАХ ХҮЧНЭЭС ГАДУУРХ

Тэтгэвэрт
33.5%

Суралцагч
33.8%

Бусад
32.7%

893.7 мянга

АЖИЛЛАГЧДЫН ТОО

		Эрэгтэй	Эмэгтэй
2024 I	1 332.6 мянга	54.0%	46.0%
2025 I	1 380.1 мянга	54.4%	45.6%

↑ 3.5% Өмнөх оны мөн үеэс

АЖИЛГҮЙ ИРГЭДИЙН ТОО

		Эрэгтэй	Эмэгтэй
2024 I	71.8 мянга	57.8%	42.2%
2025 I	79.0 мянга	60.3%	39.7%

↑ 10.0% Өмнөх оны мөн үеэс

ХАМГИЙН ИХ АЖИЛЛАГЧИДТАЙ 3 САЛБАР

379.4 мянга (27.5%)

Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур

58.0% — 219.9 мянга | 42.0% — 159.5 мянга

187.4 мянга (13.6%)

Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар, үйлчилгээ

44.0% — 82.4 мянга | 56.0% — 105.0 мянга

127.8 мянга (9.3%)

Боловсруулах үйлдвэрлэл

60.2% — 65.0 мянга | 60.2% — 62.8 мянга

ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Хөдөлмөрийн зах зээлийн үзүүлэлтүүд

Үндэсний статистикийн хорооны Ажиллах хүчний судалгааны 2025 оны I улирлын дүнгээс харахад арван тав, түүнээс дээш насны хүн 2,352.8 мянга, үүнээс 1,459.1 мянга (62.0 хувь) нь ажиллах хүч, 893.7 мянга (38.0 хувь) нь ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам байна. Хөдөлмөрийн насны хүн ам өмнөх оны мөн үеэс 54.7 мянга буюу 2.4 хувиар, өмнөх улирлаас 54.8 мянга буюу 2.4 хувиар өссөн байна.

Зураг 1. Ажиллах хүч, ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын тоо, мянган хүн

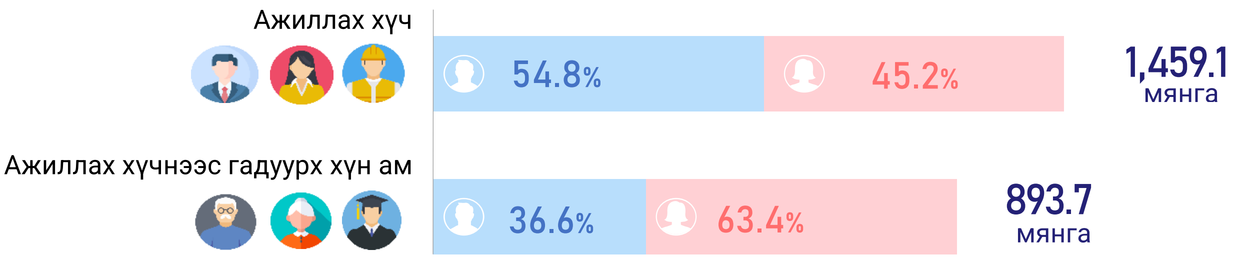

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 2. Ажиллах хүчний тоо, мянган хүн

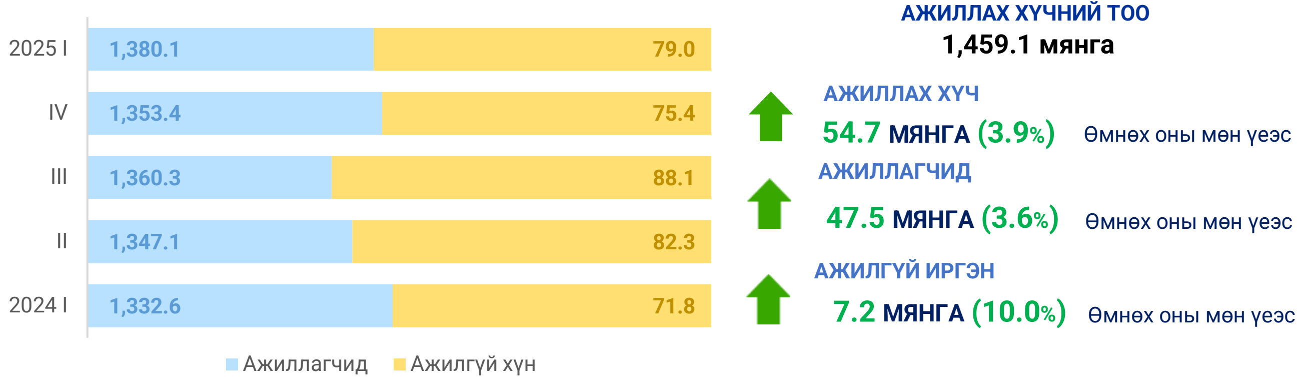

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 3. Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын тоо, мянган хүн

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 4. Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалт, бүтцээр, мянган хүн

ХӨДӨЛМӨРИЙН ДУТУУ АШИГЛАЛТ
109.6 мянган хүн

7.9 МЯНГА (6.8%) Өмнөх оны мөн үеэс

АЖИЛГҮЙ ХҮН — **7.2 МЯНГА (10.0%)** Өмнөх оны мөн үеэс

ЦАГ ХУГАЦААНААС ХАМААРСАН БҮРЭН БУС ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭГЧ — **8.4 МЯНГА (88.2%)** Өмнөх оны мөн үеэс

БОЛОМЖИТ АЖИЛЛАХ ХҮЧ — **6.8 МЯНГА (18.6%)** Өмнөх оны мөн үеэс

Эрэгтэй **64.1 МЯНГА**

Эмэгтэй **45.6 МЯНГА**

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Хүснэгт 1. Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндсэн үзүүлэлтүүд, мянган хүн

Үзүүлэлт	2024				2025	Өөрчлөлт	
	I	II	III	IV	I	он	улирал
Ажиллах хүч	1,404.4	1,429.4	1,448.4	1,428.8	1,459.1	54.7	30.3
Үүнээс: эмэгтэй	642.7	648.6	655.4	646.2	660.1	17.4	13.9
Ажиллагчид	1,332.6	1,347.1	1,360.3	1,353.4	1,380.1	47.5	26.7
Үүнээс: эмэгтэй	612.4	613.9	619.7	614.6	628.8	16.4	14.2
Цаг хугацаанаас хамаарсан бүрэн бус хөдөлмөр эрхлэгч	9.5	7.2	1.7	1.9	1.1	-8.4	-0.8
Үүнээс: эмэгтэй	5.9	4.5	1.3	1.2	0.5	-5.4	-0.7
Ажилгүй хүн	71.8	82.3	88.1	75.4	79.0	7.2	3.6
Үүнээс: эмэгтэй	30.3	34.7	35.7	31.6	31.3	1.0	-0.3
Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам	893.7	868.5	849.6	869.2	893.7	0.0	24.5
Үүнээс: эмэгтэй	547.0	541.4	541.3	556.1	567.0	20.0	10.9
Боломжит ажиллах хүч	36.3	27.8	20.6	10.9	29.6	-6.7	18.7
Үүнээс: эмэгтэй	16.1	13.8	8.6	6.3	13.7	-2.4	7.4
Бусад ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам	857.4	840.6	829.1	858.3	864.2	6.8	5.9
Үүнээс: эмэгтэй	530.9	527.6	532.7	549.8	553.3	22.4	3.5
Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалт	117.6	117.3	110.3	88.2	109.6	-8.0	21.4
Үүнээс: эмэгтэй	52.2	53.0	45.7	39.1	45.6	-6.6	6.5

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 5. Ажиллагчдын тоо, хүйсээр, мянган хүн

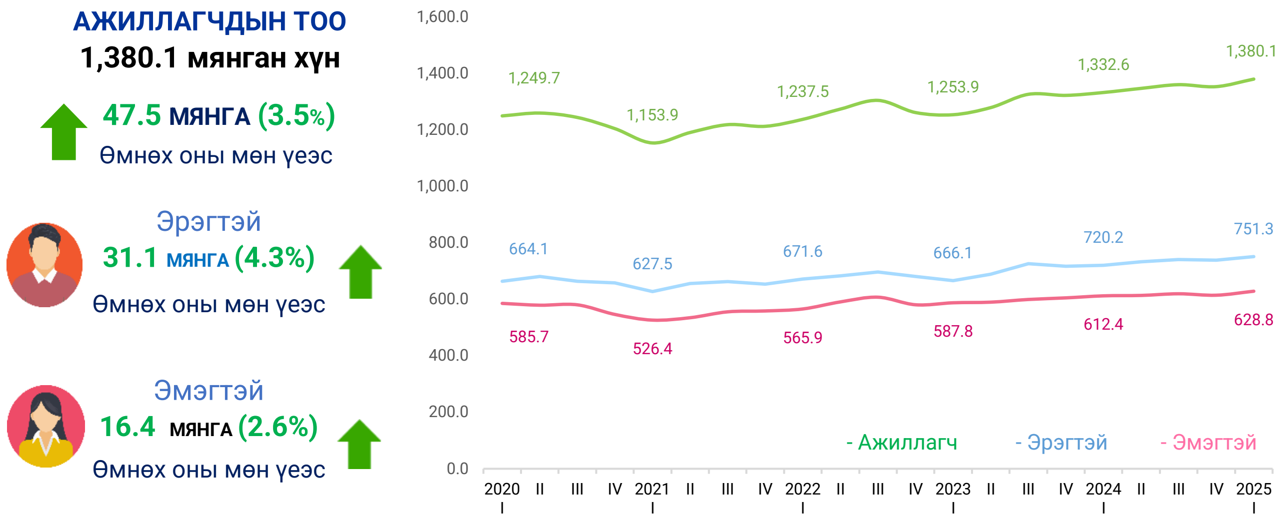

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

2025 оны I улиралд ажил хөдөлмөр эрхэлж байгаа 100 хүн тутмын 50 нь (50.3 хувь) хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар, үйлчилгээ болон боловсруулах үйлдвэрийн салбарт ажиллаж байна. Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилтын салбар нь хөдөлмөр эрхлэлтийн дөрөвний нэг (27.5 хувь)-ийг бүрдүүлдэг хамгийн том салбар хэвээр байна.

Зураг 6. Ажиллагчдын тоо, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарын ангиллаар, мянган хүн

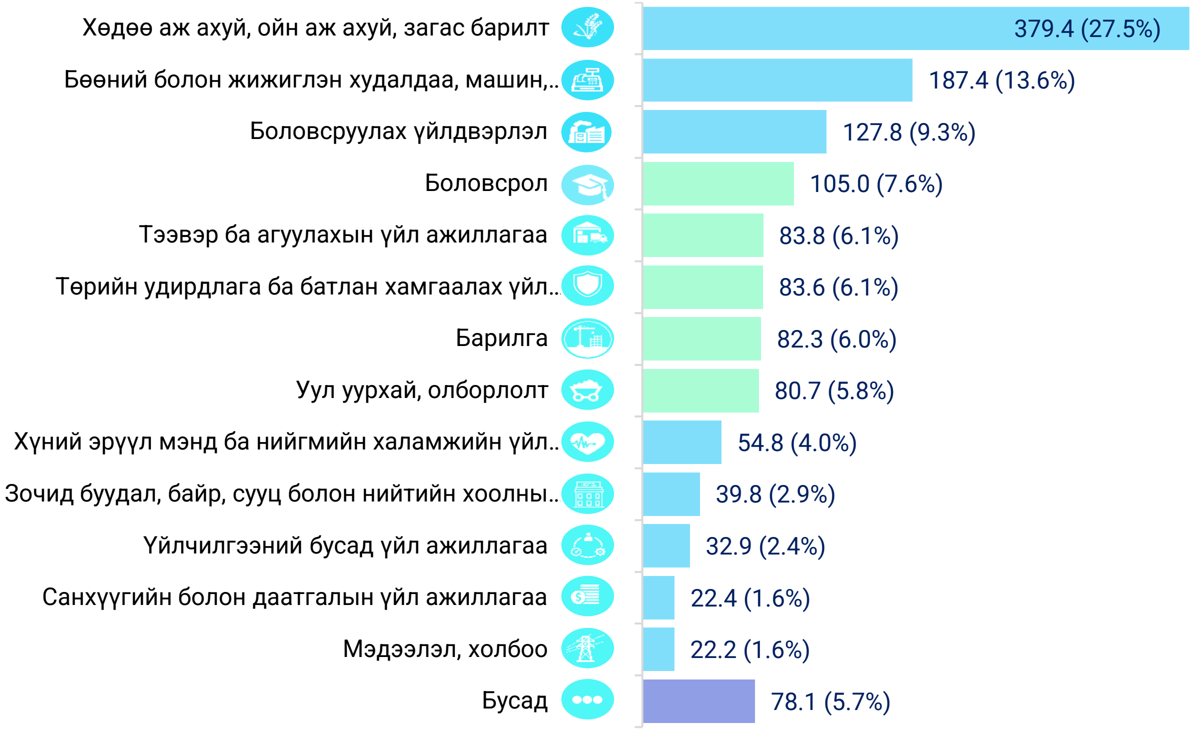

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 7. Ажиллагчдын тооны өөрчлөлт, салбар, өмнөх оны мөн үеэс, мянган хүн

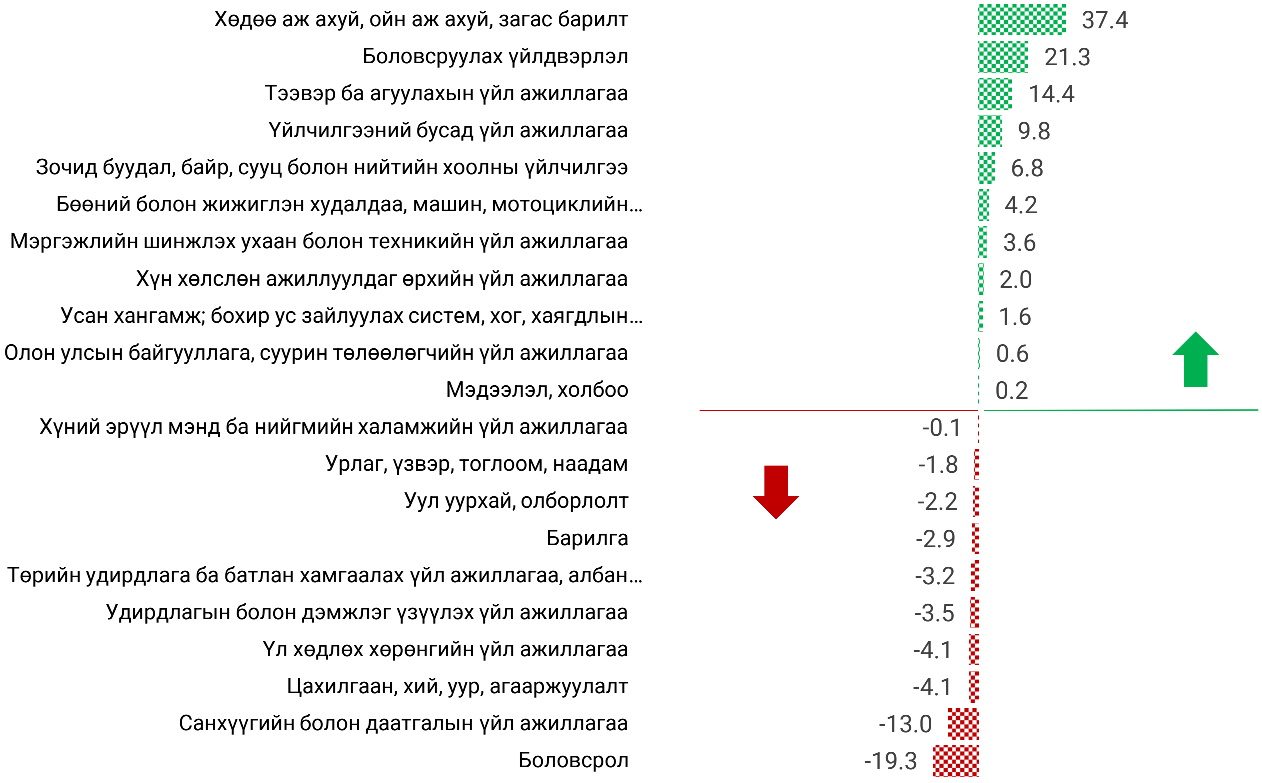

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 8. Ажиллагчдын тооны өөрчлөлт, эдийн засгийн үйл ажиллагааны үндсэн 3 салбараар, хүйсээр, өмнөх оны мөн үеэс, мянган хүн

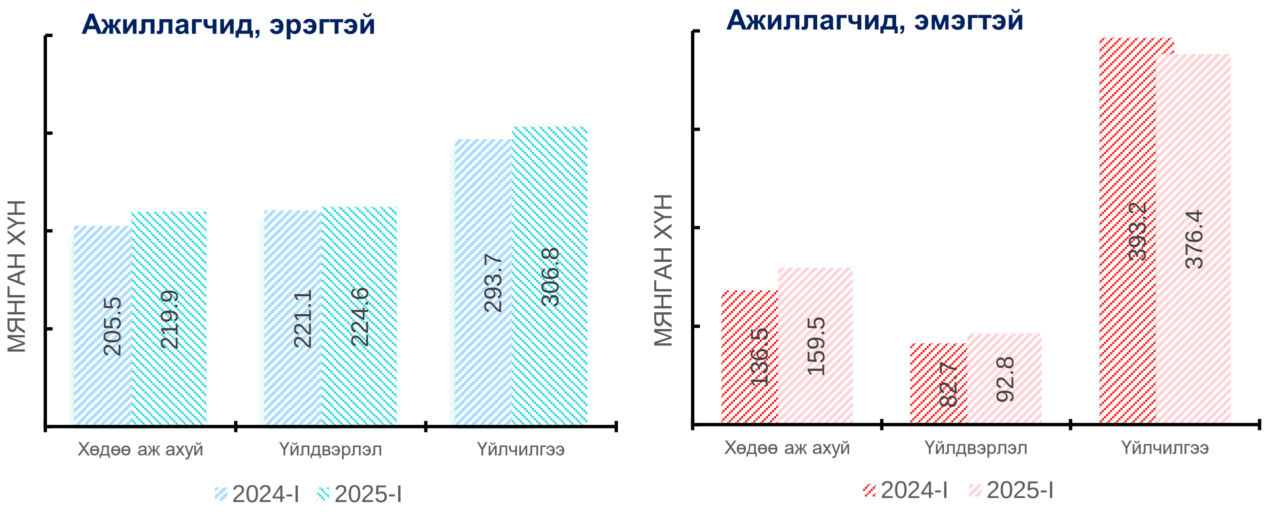

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

14.4 МЯНГА (7.0%)	**ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЛБАР** Өмнөх оны мөн үеэс	**23.0 МЯНГА (16.8%)**
3.5 МЯНГА (1.9%)	**ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН САЛБАР** Өмнөх оны мөн үеэс	**10.1 МЯНГА (12.2%)**
13.1 МЯНГА (4.5%)	**ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ САЛБАР** Өмнөх оны мөн үеэс	**16.8 МЯНГА (4.3%)**

Зураг 9. Ажиллагчдын тоо, бүсээр, өөрчлөлтөөр

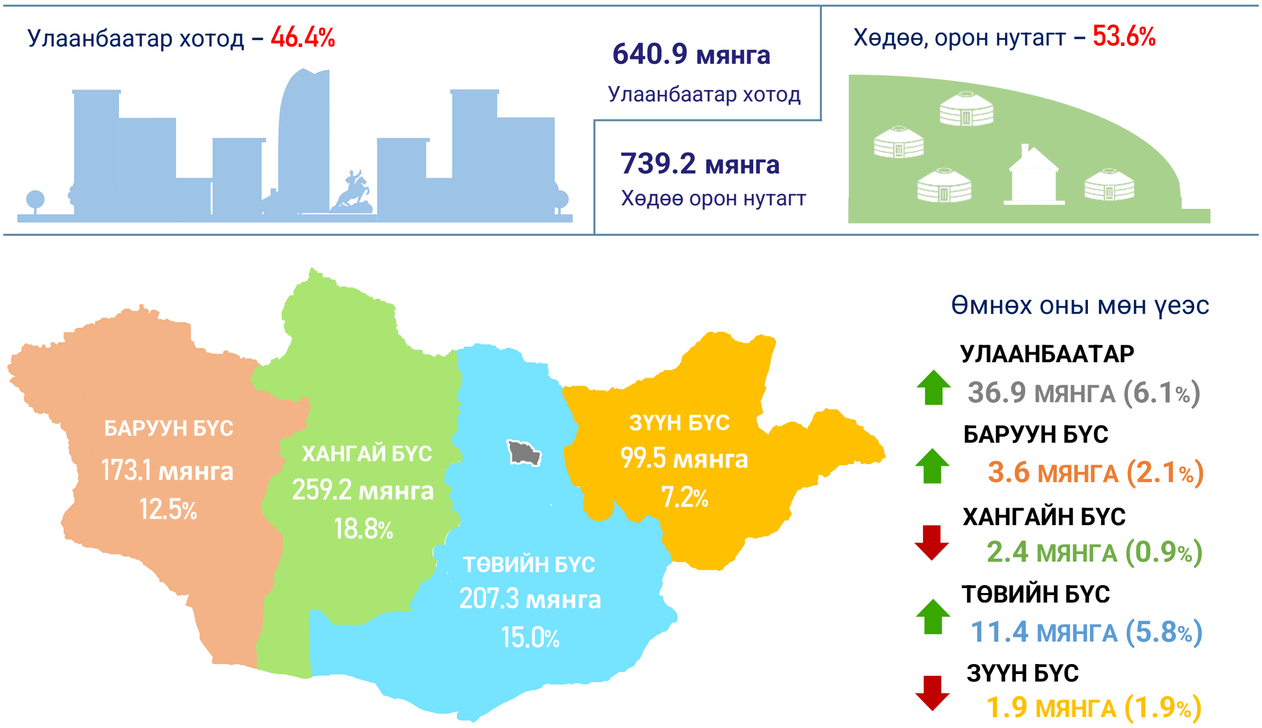

Зураг 10. Ажилгүй иргэдийн тоо, хүйсээр, бүсээр, өөрчлөлтөөр

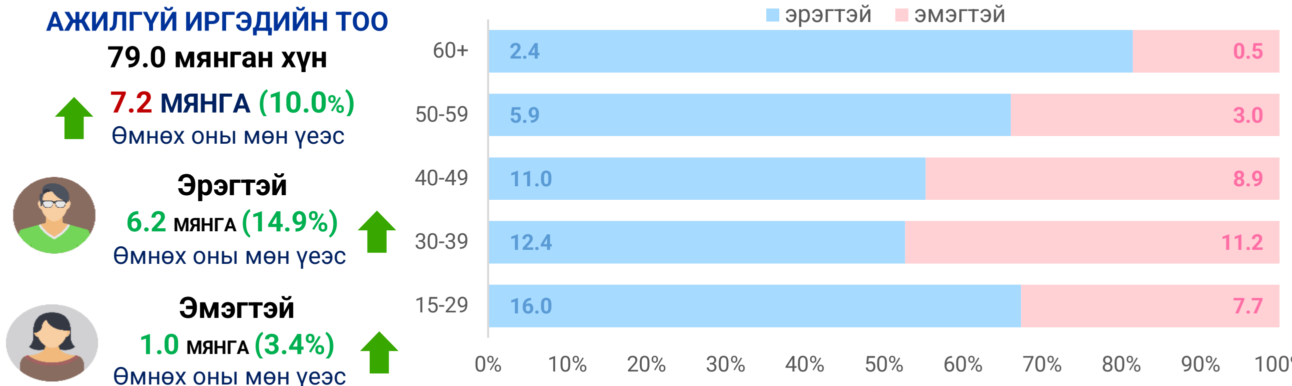

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

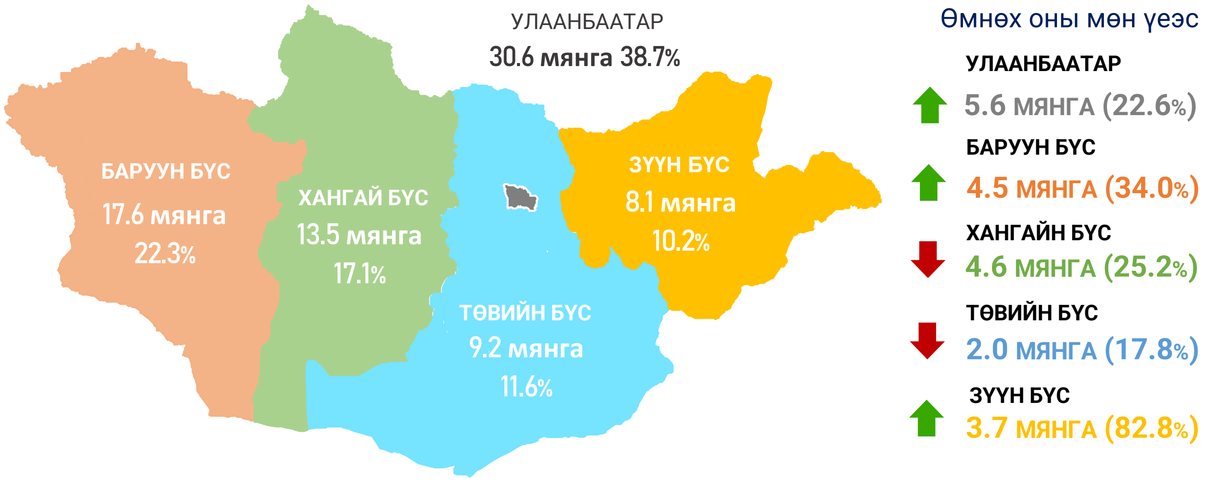

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Хүснэгт 2. Ажилгүй хүний тоо, улирлаар, мянган хүн

Үзүүлэлт		2023				2024				2025	Өөрчлөлт	
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	Он	Улирал
Бүгд		**87.2**	**76.2**	**73.9**	**53.3**	**71.8**	**82.3**	**88.1**	**75.4**	**79.0**	**7.2**	**3.6**
Хүйсээр	Эрэгтэй	53.9	46.6	43.2	34.4	41.4	47.6	35.7	43.8	47.6	6.2	3.8
	Эмэгтэй	33.2	29.6	30.7	18.9	30.3	34.7	52.3	31.6	31.3	1	-0.3
Насны бүлгээр	15-24	14.1	18.4	17.7	12.4	12.2	21.9	21.2	17.2	11.6	-0.6	-5.6
	25-34	25.3	20.8	20.1	14.2	22.1	21.9	24.8	22.8	24.9	2.8	2.1
	35-44	24.6	20.4	21.3	12.6	21.2	24.7	22.0	19.6	22.1	0.9	2.5
	45-54	18.7	12.8	11.0	9.8	12.5	9.9	13.4	12.3	14.8	2.4	2.5
	55+	4.5	3.8	3.9	4.3	3.8	3.9	6.7	3.5	5.5	1.7	2
Бүсээр	Баруун бүс	11.6	13.7	11.7	6.7	13.1	12.3	12.1	13.3	17.6	4.5	4.3
	Хангайн бүс	20.8	12.5	16.3	13.4	18.1	15.8	13.8	8.8	13.5	4.6	4.7
	Төвийн бүс	12.3	15.7	15.2	10.3	11.2	10.9	11.7	12.5	9.2	-2	-3.3
	Зүүн бүс	3.5	3.1	5.1	3.7	4.4	3.9	5.0	4.8	8.1	3.7	3.3
	Улаанбаатар	39.0	31.2	25.5	19.3	24.9	39.4	45.4	35.9	30.6	5.6	-5.3

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 11. Ажилгүйчүүд, боловсролын түвшнээр, хувиар

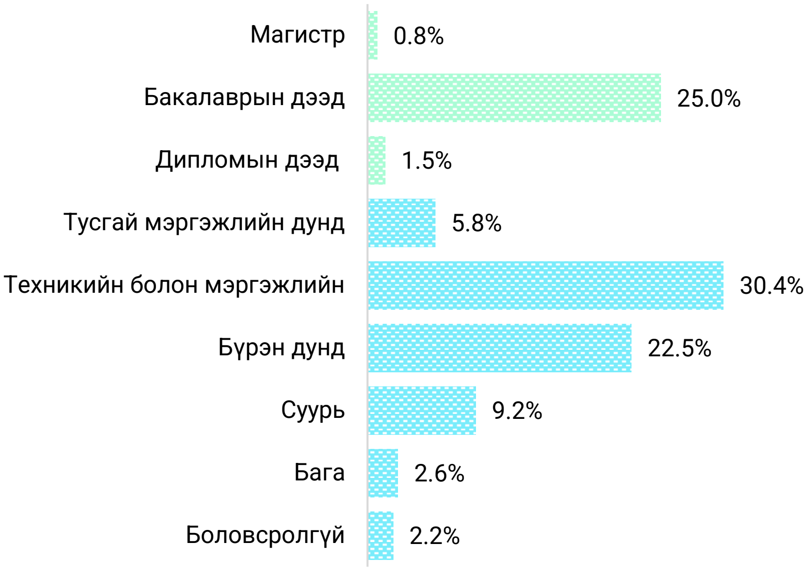

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 12. Ажилгүйдлийн түвшин, хүйсээр

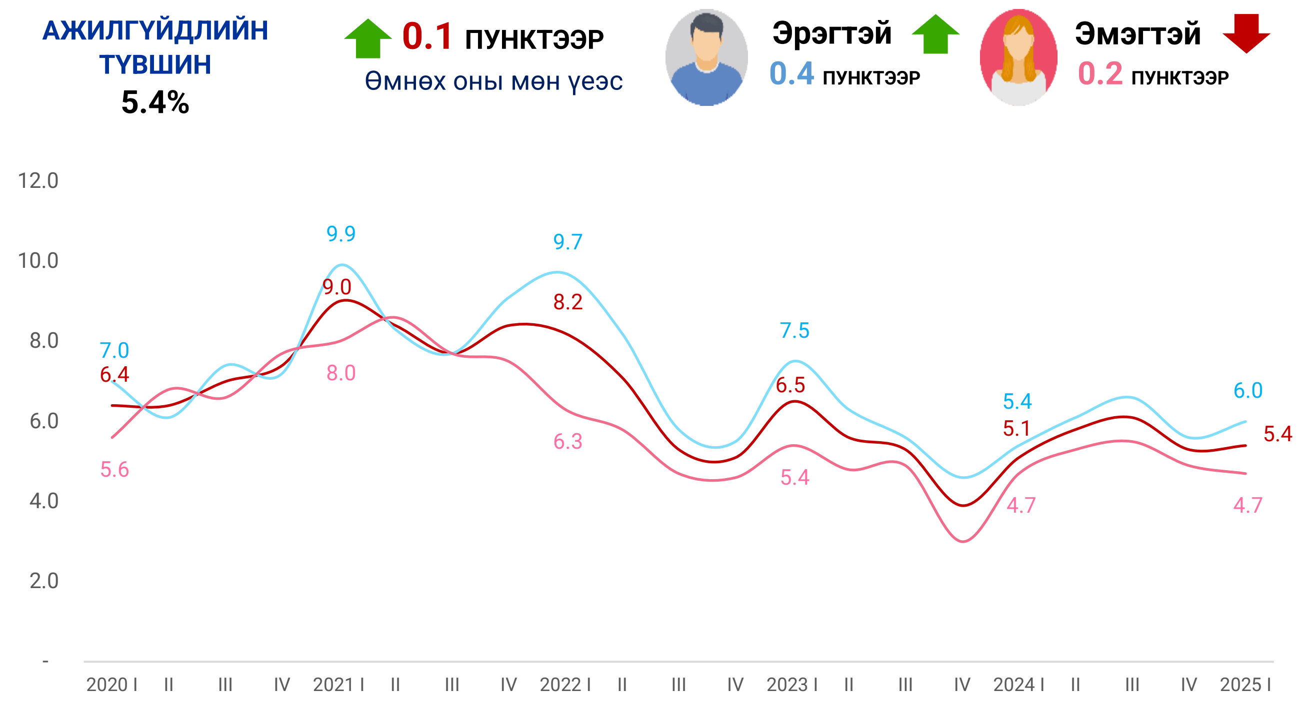

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 13. Хөдөлмөрийн насны хүн ам (15+), хөдөлмөрийн насны хүн амд ажиллагчдын эзлэх хувь, улирлаар

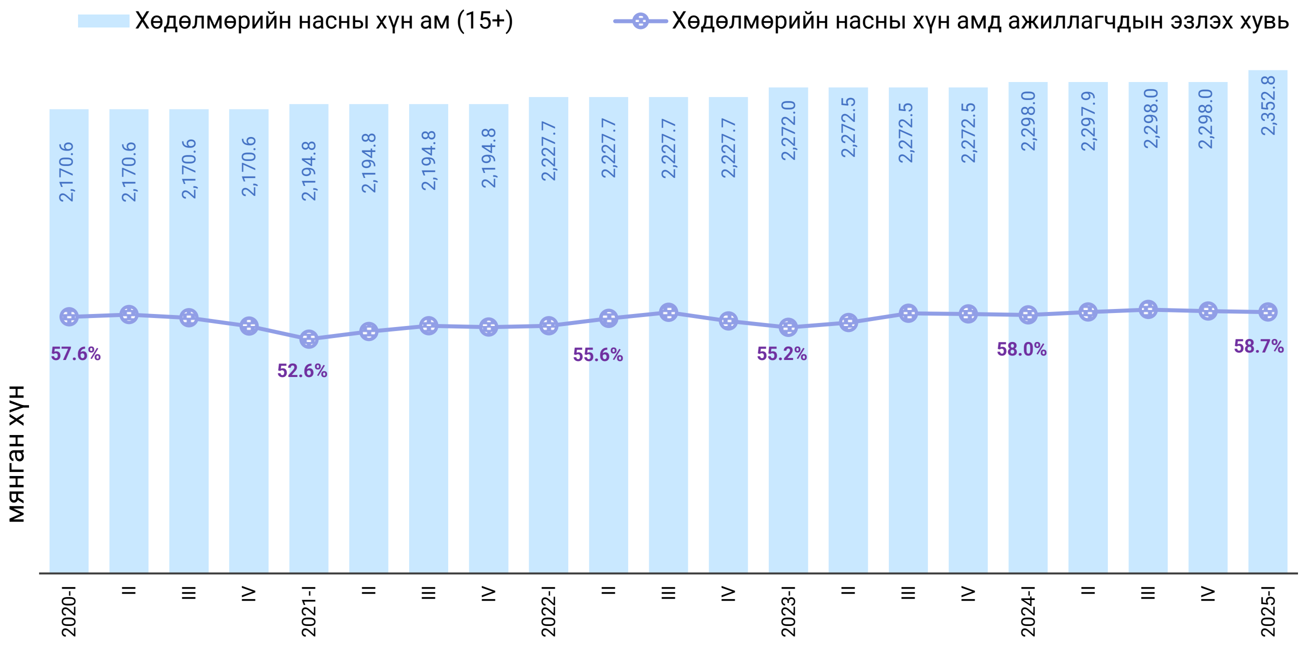

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Хөдөлмөрийн насны хүн амд ажиллах хүчний нийлүүлэлтийн эзлэх хувийг илэрхийлэх түвшин бүхий ажиллах хүчний оролцооны түвшинг улирлаар авч үзэхэд 2025 оны I улиралд 62.0 хувь болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.9 пунктээр өссөн бол өмнөх улирлаас 0.2 пунктээр буурсан байна.

Хөдөлмөрийн нөөцөд ажиллагчдын эзлэх хувь буюу хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин 2025 оны I улирлын байдлаар 58.7 хувь болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.7 пунктээр өссөн байна.

Зураг 14. Ажиллах хүчний оролцооны түвшин, хүйсээр, улирлаар

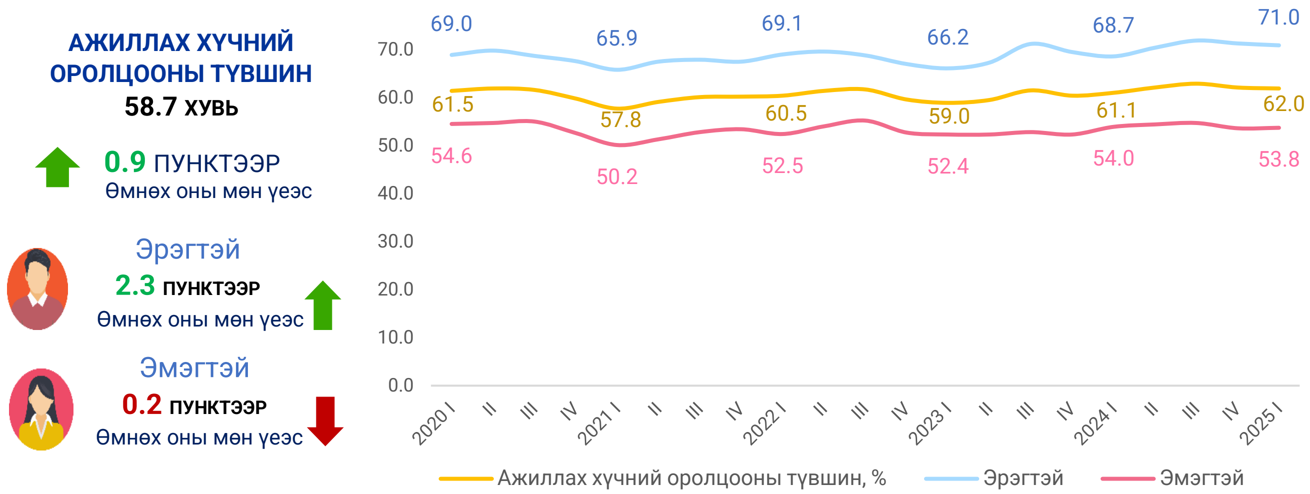

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 15. Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин, хүйсээр, улирлаар

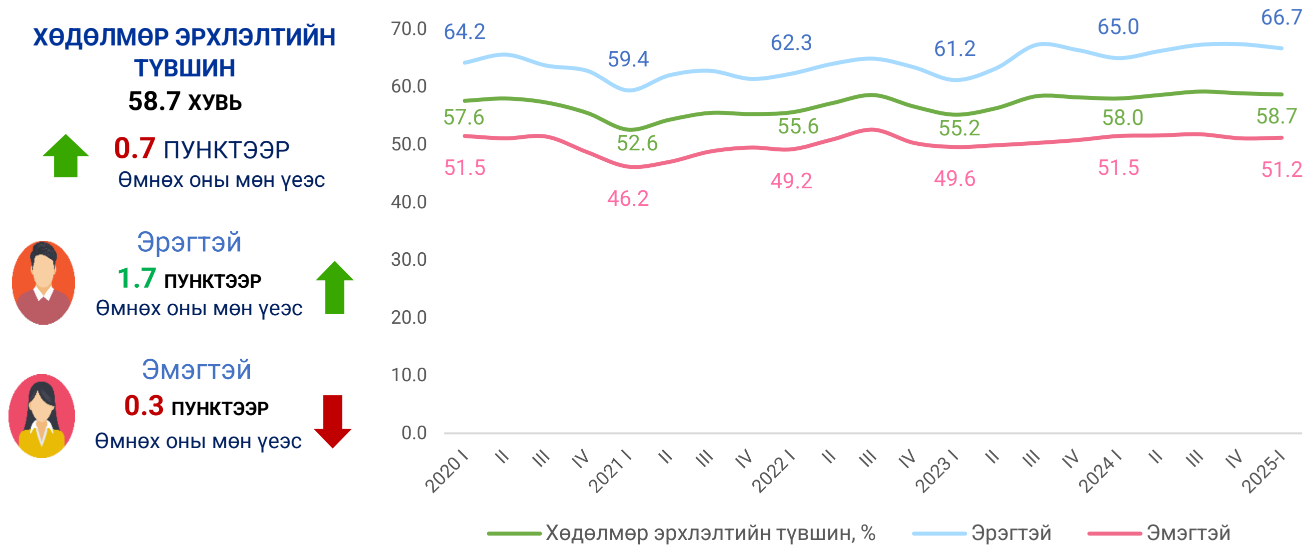

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД-2025 ОНЫ I УЛИРАЛ

ШИМТГЭЛ ТӨЛӨГЧ ААНБ

2024 I улирал
49 329
2025 I улирал
56 617
14.8%
Өмнөх оны мөн үеэс

ДААТГУУЛАГЧ

2024 I улирал
860 181
2025 I улирал
977 268
13.6%
Өмнөх оны мөн үеэс

ТЭТГЭВЭР АВАГЧИД

2024 I улирал
496.7 мянга

2025 I улирал
509.9 мянга

2.7%
Өмнөх оны мөн үеэс

Өндөр насны тэтгэвэр 79.8%
ХЧА-ны тэтгэвэр 12.0%
Тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр 3.9%
Цэргийн тэтгэвэр 4.3%

Даатгуулагчид, төрлөөр

Албан журам 91.1%
890.4 мянга

Сайн дур 8.9%
86.9 мянга

Сайн дураар даатгуулагч

Малчид 23.2%
15.1 мянга
3 дахин
Өмнөх оны мөн үеэс

ШИМТГЭЛИЙН ОРЛОГО

1 138.0 тэрбум
Өмнөх оны мөн үеэс
30.5%

ТЭТГЭВЭР
80.7%
918.3 тэрбум

ТЭТГЭМЖ
8.6%
97.4 тэрбум

ҮОМШӨ*
7.6% 86.2 тэрбум

АЖИЛГҮЙДЭЛ
3.2% 36.2 тэрбум

ЗАРЛАГА

1 443.2 тэрбум
Өмнөх оны мөн үеэс
29.3%

ТЭТГЭВЭР
91.1%
1 314.7 тэрбум

ТЭТГЭМЖ
4.8%
69.8 тэрбум

АЖИЛГҮЙДЭЛ
3.3% 47.1 тэрбум

ҮОМШӨ*
0.8% 11.7 тэрбум

Нийгмийн даатгалын үзүүлэлтүүд

ШИМТГЭЛ ТӨЛӨГЧ ААНБ
56.6 мянга
7.3 мянга (14.8%) ↑
Өмнөх оны мөн үеэс

ДААТГУУЛАГЧДЫН ТОО
977.3 мянга
117.1 мянга (13.6%) ↑
Өмнөх оны мөн үеэс

АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГУУЛАГЧ
890.4 мянга
86.4 мянга (10.7%) ↑
Өмнөх оны мөн үеэс

САЙН ДУРЫН ДААТГУУЛАГЧ
86.9 мянга
30.7 мянга (54.7%) ↑
Өмнөх оны мөн үеэс

Хүснэгт 3. Нийгмийн даатгалд шимтгэл төлөгч байгууллага, даатгуулагч, улирлаар

Улирал	Шимтгэл төлөгч ААНБ	Даатгуулагч		
		Нийт	Сайн дур	Албан журам
2020 I	42,862	831,943	108,042	723,901
II	46,762	961,692	156,624	805,068
III	47,818	1,051,309	172,892	878,417
IV	49,067	1,156,793	192,090	964,703
2021 I	46,242	845,802	100,956	744,846
II	48,738	962,387	136,141	826,246
III	50,625	1,062,030	147,827	914,203
IV	52,388	1,181,282	161,111	1,020,171
2022 I	48,462	891,825	107,417	784,354
II	51,776	1,029,922	133,167	896,755
III	53,425	1,141,946	146,833	995,113
IV	55,121	1,274,588	162,414	1,112,174
2023 I	51,282	925,215	108,644	816,571
II	54,405	1,061,097	129,881	931,216
III	56,057	1,175,543	142,159	1,033,384
IV	58,209	1,315,989	158,588	1,157,401
2024 I	49,329	860,181	56,135	804,046
II	53,075	927,414	94,686	832,728
III	58,502	1,209,548	153,909	1,055,639
IV	60,657	1,332,595	171,332	1,161,263
2025 I	56,617	977,268	86,861	890,407

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 16. Сайн дурын аатгуулагчийн тоо, хувиар, төрлөөр, 2025 I улирал

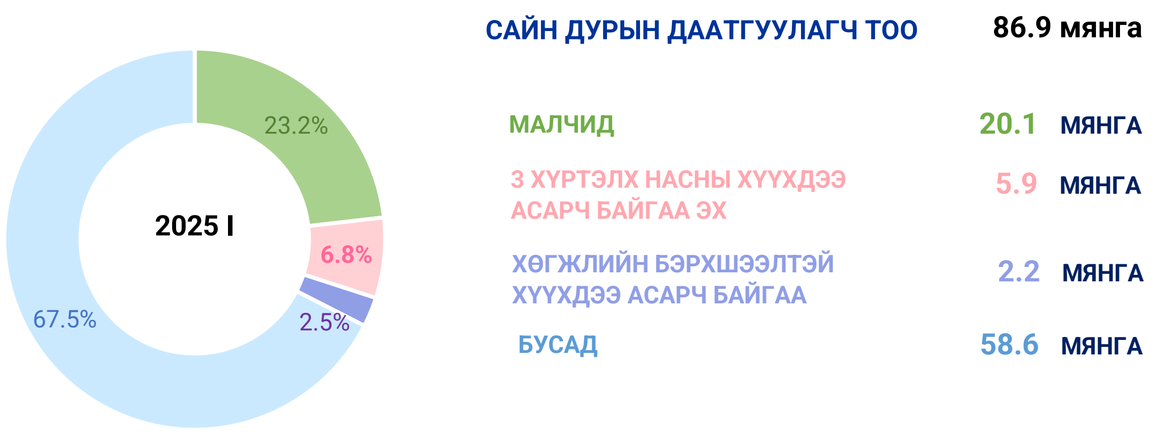

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 17. Сайн дураар даатгуулсан малчдын тоо, мянган хүнээр

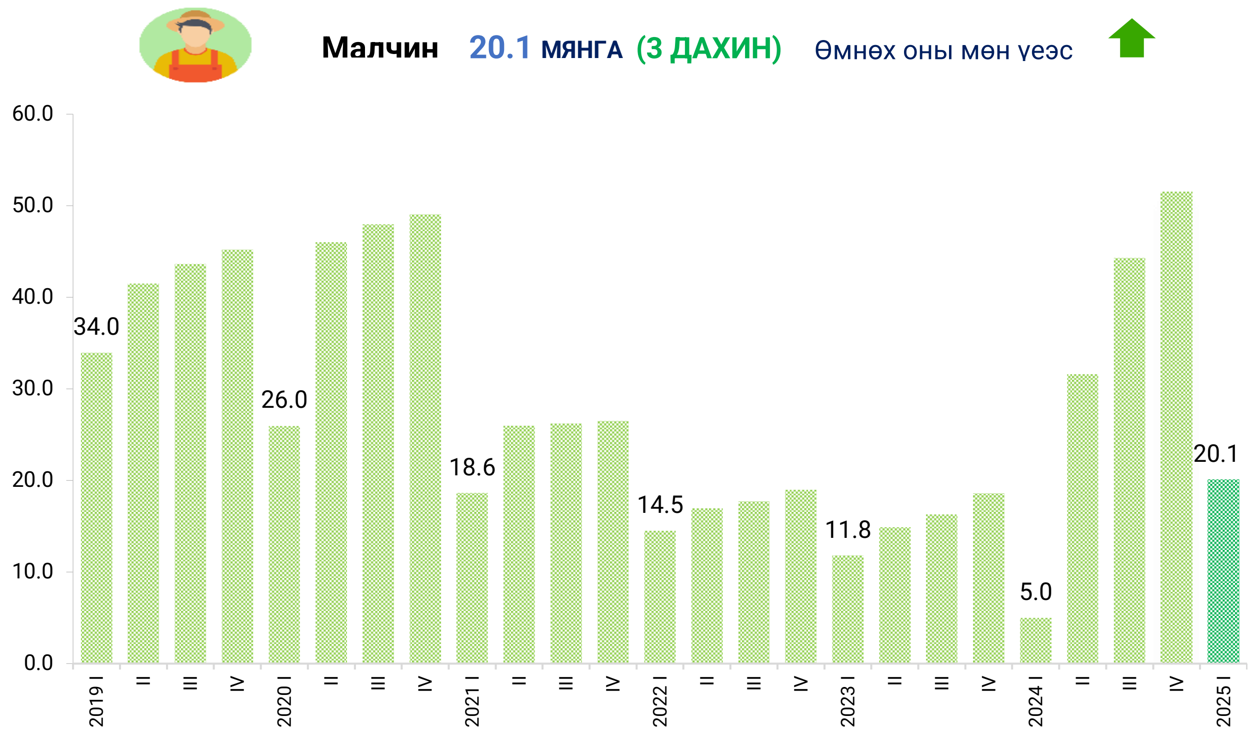

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэд 2025 оны I улирлын байдлаар 509.9 мянга болж, өмнөх оны мөн үеэс 13.3 мянга буюу 2.7 хувиар, өмнөх улирлаас 4.3 мянга буюу 0.9 хувиар нэмэгджээ.

Хүснэгт 4. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэдийн тоо, төрөл, улирлаар

Улирал	Тэтгэвэр авагчдын тоо	Үүнээс:			
		Өндөр насны тэтгэвэр	Хөдөлмөрийн чадвар алдсаны тэтгэвэр	Тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр	Цэргийн тэтгэвэр
2020 I	427,247	320,602	67,912	19,853	18,880
II	434,186	327,799	67,663	19,711	19,013
III	439,481	333,026	67,769	19,584	19,102
IV	444,788	338,982	67,018	19,553	19,235
2021 I	449,419	344,287	66,344	19,511	19,277
II	451,845	347,235	65,771	19,377	19,462
III	454,298	350,091	65,197	19,437	19,573
IV	456,365	353,775	63,318	19,563	19,709
2022 I	462,607	359,783	63,439	19,588	19,797
II	467,420	364,173	63,491	19,625	20,131
III	471,387	368,050	63,280	19,705	20,424
IV	476,446	373,209	62,702	19,743	20,792
2023 I	480,312	376,643	63,097	19,744	20,828
II	484,981	380,843	63,133	19,850	21,155
III	488,366	384,043	63,117	19,969	21,237
IV	493,038	388,345	63,305	20,008	21,380
2024 I	496,669	391,819	63,302	20,079	21,469
II	500,560	395,387	63,412	20,107	21,654
III	503,903	399,241	62,902	20,143	21,617
IV	505,624	402,358	61,569	19,989	21,708
2025 I	**509,946**	**406,881**	**61,022**	**19,936**	**22,107**

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 18. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэд, төрлөөр, хувиар

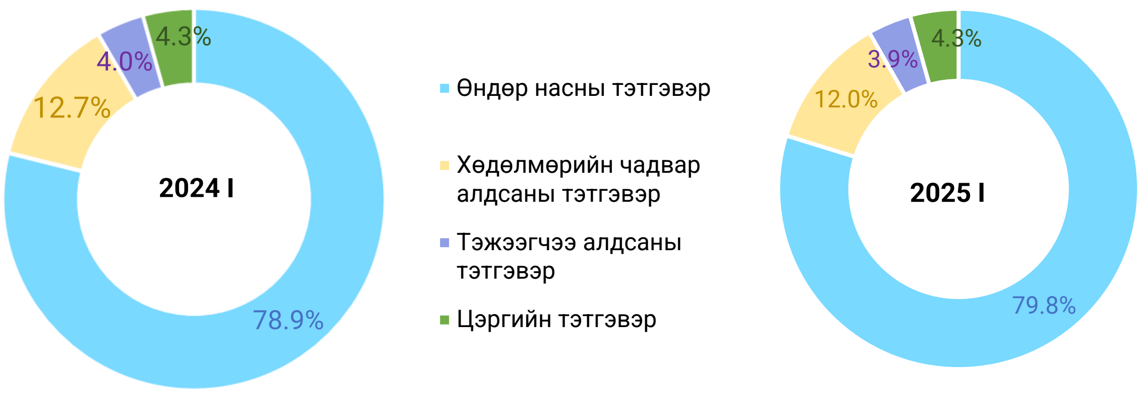

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 19. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэдийн өөрчлөлт, төрлөөр

ТЭТГЭВЭР АВАГЧДЫН ТОО	**13.3 МЯНГА (2,7%)**	Өмнөх оны мөн үеэс	↑
ӨНДӨР НАСНЫ ТЭТГЭВЭР	**15.1 МЯНГА (3.8%)**	Өмнөх оны мөн үеэс	↑
ХӨДӨЛМӨРИЙН ЧАДВАР АЛДСАНЫ ТЭТГЭВЭР	**2.3 МЯНГА (3.6%)**	Өмнөх оны мөн үеэс	↓
ТЭЖЭЭГЧЭЭ АЛДСАНЫ ТЭТГЭВЭР	**0.1 МЯНГА (0.7%)**	Өмнөх оны мөн үеэс	↓
ЦЭРГИЙН ТЭТГЭВЭР	**0.6 МЯНГА (3.0%)**	Өмнөх оны мөн үеэс	↑

Тэтгэмжийн даатгалын сангаас тэтгэмж авсан иргэд 2025 оны I улирлын байдлаар 40.3 мянга болж, өмнөх оны мөн үеэс 16.4 мянга буюу 68.6 хувиар өссөн байна.

Зураг 20. Тэтгэмжийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэд, төрлөөр, хувиар

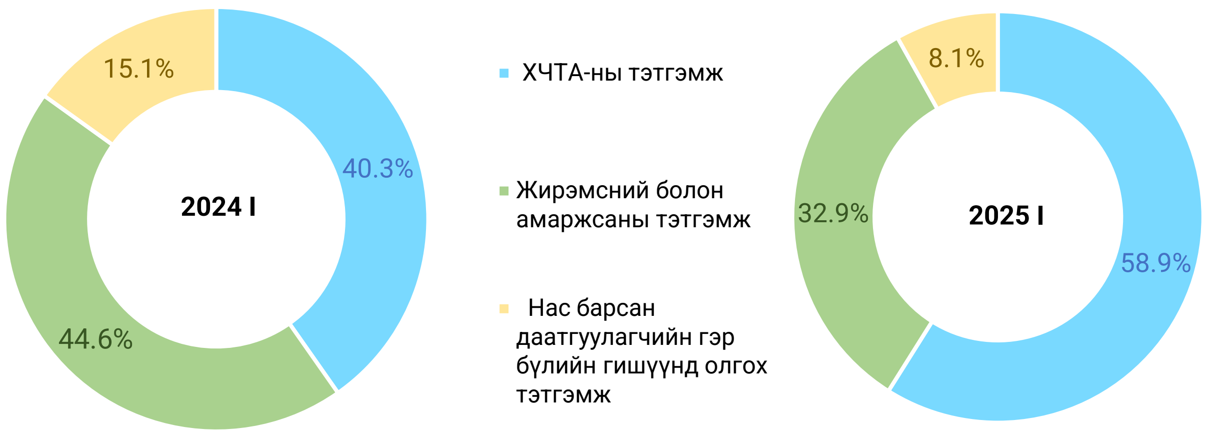

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 21. Тэтгэмжийн даатгалын сангаас тэтгэмж авсан иргэдийн өөрчлөлт төрлөөр

ТЭТГЭМЖ АВАГЧДЫН ТОО	**16.4 МЯНГА (68.6%)**	Өмнөх оны мөн үеэс	↑
ХЧТА-НЫ ТЭТГЭМЖ	**14.1 МЯНГА (146.9%)**	Өмнөх оны мөн үеэс	↑
ЖИРЭМСНИЙ БОЛОН АМАРЖСАНЫ ТЭТГЭМЖ	**2.6 МЯНГА (24.4%)**	Өмнөх оны мөн үеэс	↓
НАС БАРСАН ДААТГУУЛАГЧИЙН ГЭР БҮЛИЙН ГИШҮҮНД ОЛГОХ ТЭТГЭМЖ	**0.3 МЯНГА (9.3%)**	Өмнөх оны мөн үеэс	↑

Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж авсан иргэд 2025 оны I улирлын байдлаар 4.3 мянга болж, өмнөх оны мөн үеэс 169 буюу 4.1 хувиар өссөн байна.

Зураг 22. ҮОМШӨ-ний даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж авсан иргэд, төрлөөр, хувиар

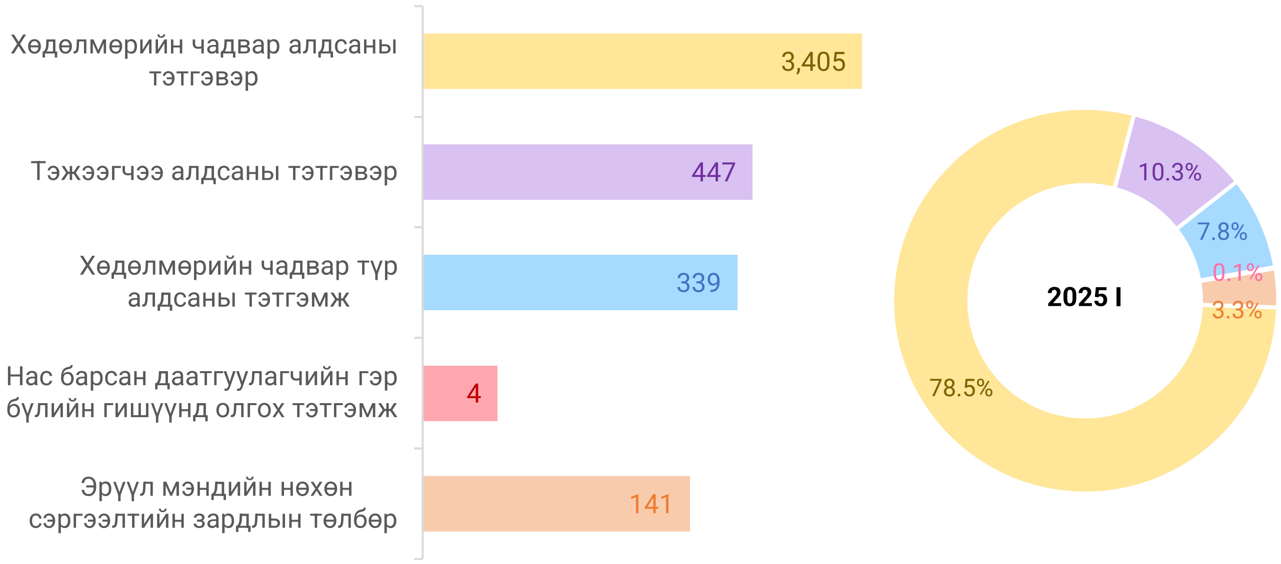

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 23. Эрүүл мэндийн нөхөн сэргээлтийн зардал авсан иргэд, төрлөөр

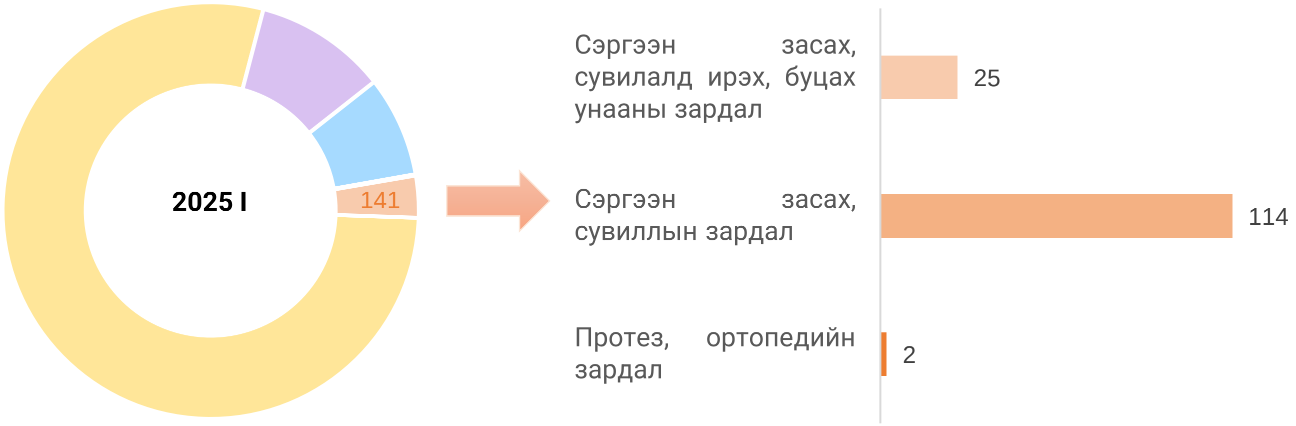

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 2025 оны I улирлын байдлаар 1,138.0 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 266.1 тэрбум төгрөг буюу 30.5 хувиар, нийгмийн даатгалын зарлага 1,443.2 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 327.0 тэрбум төгрөг буюу 29.3 хувиар нэмэгдсэн.

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ШИМТГЭЛИЙН ОРЛОГО	**266.1 ТЭРБУМ (30.5%)-Р**	Өмнөх оны мөн үеэс
НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ЗАРЛАГА	**327.0 ТЭРБУМ (29.3%)-Р**	Өмнөх оны мөн үеэс

Хүснэгт 5. Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого, зарлага, тэрбум төгрөгөөр

Үзүүлэлт	2024 I	Эзлэх хувь	2025 I	Эзлэх хувь	Өөрчлөлт	
					Тоо	Хувь
НД-ын шимтгэлийн орлого	**871.9**	**100.0%**	**1,138.0**	**100.0%**	**266.1**	30.5%
Тэтгэвэр	708.0	81.2%	918.3	80.7%	210.3	29.7%
Тэтгэмж	74.4	8.5%	97.4	8.6%	23.0	30.9%
ҮОМШӨ	62.2	7.1%	86.2	7.6%	24.0	38.6%
Ажилгүйдэл	27.2	3.1%	36.2	3.2%	9.0	33.1%
НД-ын зарлага	**1,116.2**	**100.0%**	**1,443.2**	**100.0%**	**327.0**	**29.3%**
Тэтгэвэр	1,035.9	92.8%	1,314.7	91.1%	278.8	26.9%
Тэтгэмж	43.5	3.9%	69.8	4.8%	26.3	60.5%
ҮОМШӨ	10.1	0.9%	11.7	0.8%	1.6	15.8%
Ажилгүйдэл	26.7	2.4%	47.1	3.3%	20.4	76.3%

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Ажилгүйдлийн тэтгэмжид 2025 оны I улирлын байдлаар 6.9 мянган иргэн хамрагдсан бөгөөд тэтгэмж болгож 47.1 тэрбум төгрөгийг зарцуулсан байна.

Зураг 24. Ажилгүйдлийн тэтгэмжид хамрагдсан хүн, зарцуулсан хөрөнгө, улирлаар

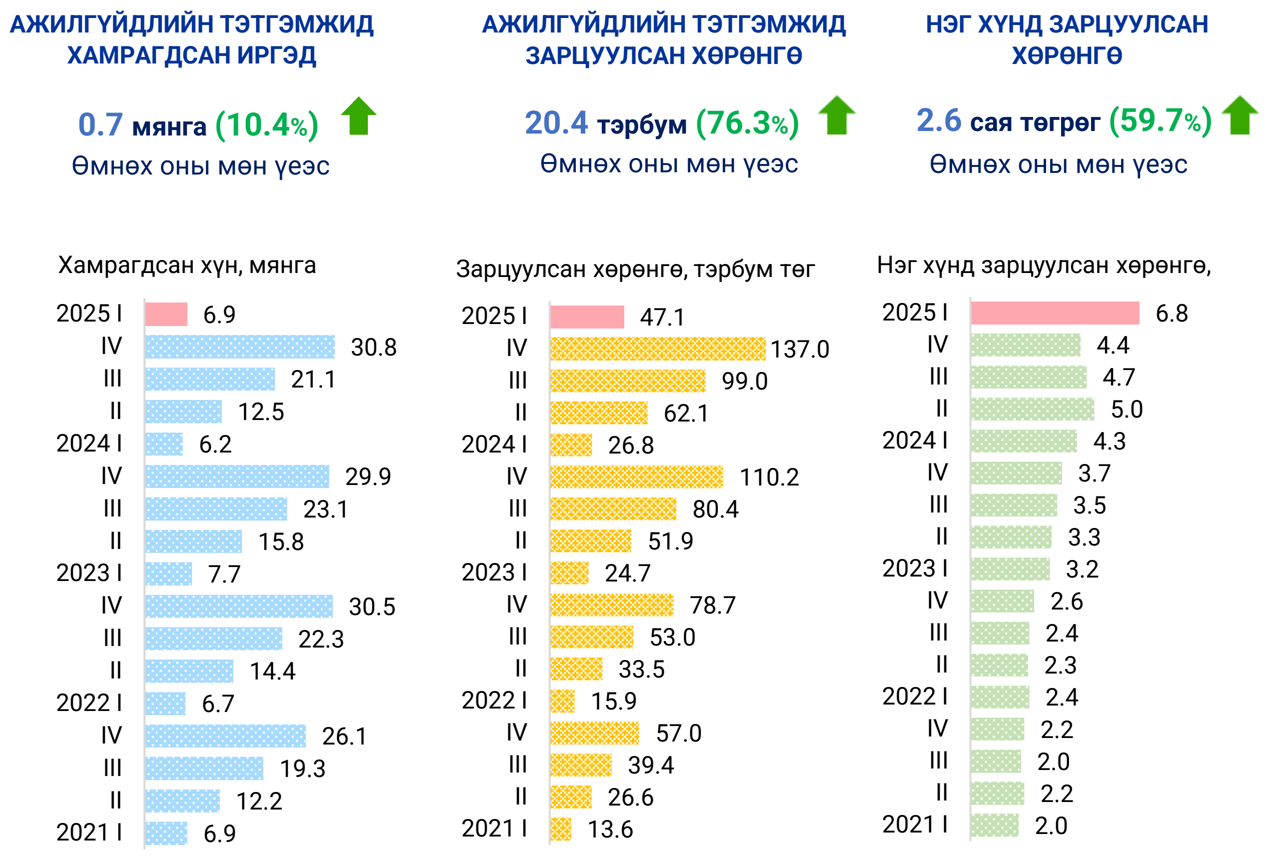

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН НИЙТЛЭГ ҮЙЛЧИЛГЭЭ-2025 ОНЫ I УЛИРАЛ

АЖИЛ ХАЙГЧ ИРГЭН

7 771

Хөгжлийн бэрхшээлтэй **2.4%**

Эмэгтэй **48.8%**

БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙ ИРГЭН

6 591

Хөгжлийн бэрхшээлтэй **2.0%**

Эмэгтэй **49.5%**

АЖЛЫН БАЙРНЫ ЗАХИАЛГА

22 952

31.6% Өмнөх оны мөн үеэс

12.4% Эрэлт хангасан хувь

АЖИЛД ЗУУЧЛАГДСАН ИРГЭН

2 842

42.4% Өмнөх оны мөн үеэс

Эмэгтэй **52.0%**

ХӨДӨЛМӨРИЙН ГЭРЭЭГЭЭР АЖИЛ ЭРХЭЛЖ БУЙ ГАДААДЫН ИРГЭД, улсаар

9 871 Гадаадын иргэд = **8 451** (85.6%) + **1 420** (14.4%)

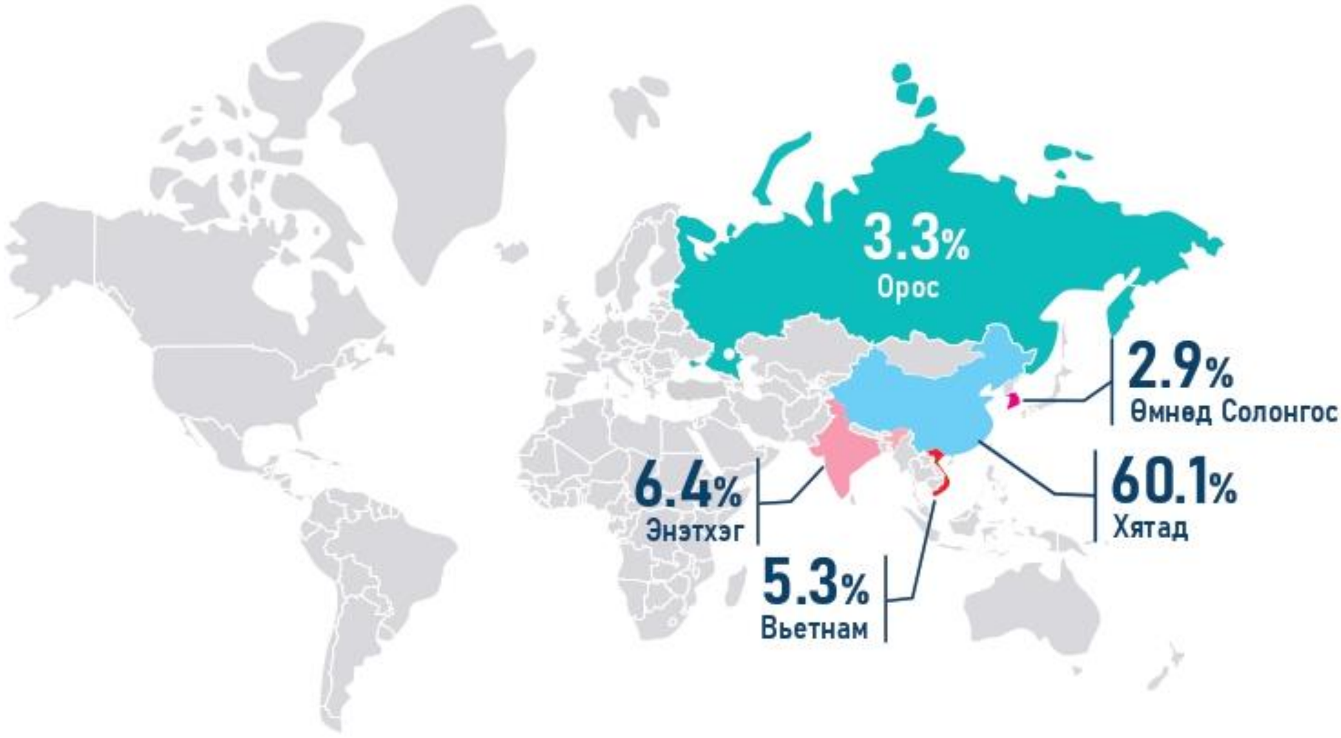

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ

Ажилгүй эсхүл ажилтай боловч ажлын нөхцөлөө сайжруулах, нэмэлт орлого олох зорилгоор ажил хайж байгаа иргэдийн тоо 2025 оны I улирлын байдлаар 7.8 мянга байна.

Зураг 25. Ажил хайгч иргэн, бүсээр, 2025 оны I улирлаар

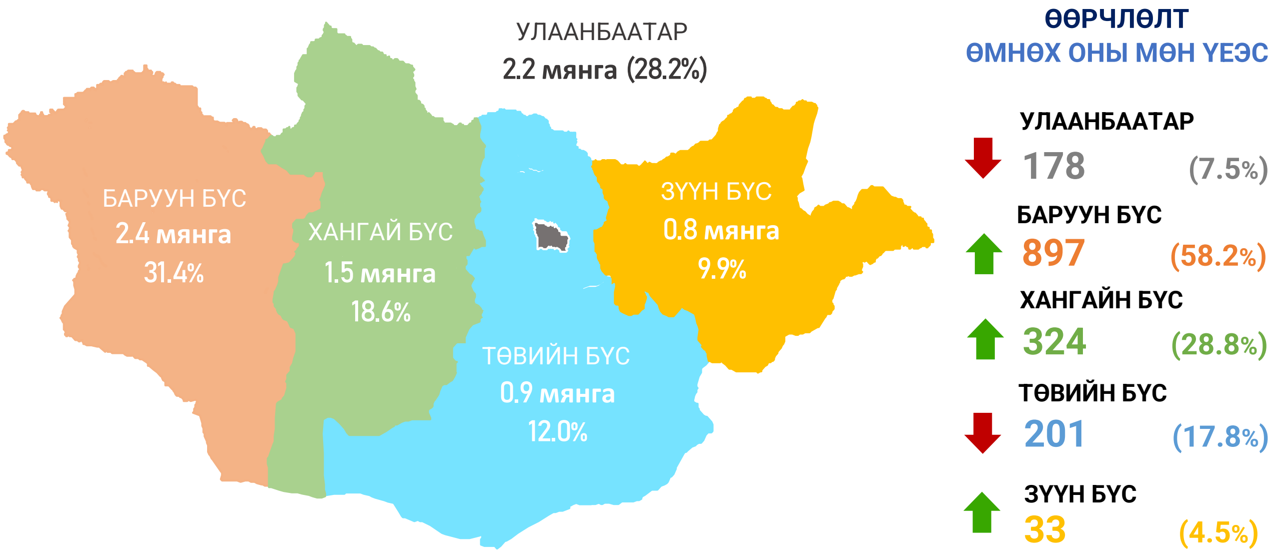

Мэдээллийн эх үүсвэр:Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 26. Ажил хайгч иргэн, хүйсээр, 2025 оны I улирлаар

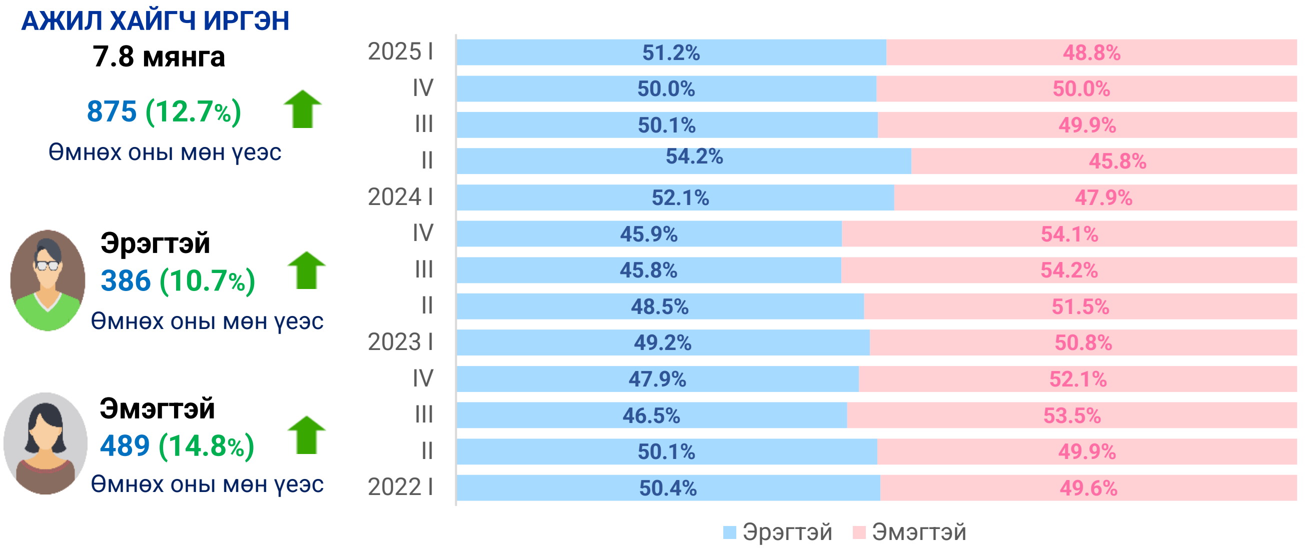

Мэдээллийн эх үүсвэр:Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Харин тухайн үед ажилгүй байгаа, ажил идэвхтэй хайж хөдөлмөр халамжийн үйлчилгээний хэлтэс, хөдөлмөрийн хувийн биржид бүртгүүлсэн бүртгэлтэй ажилгүй иргэн 6.6 мянга байна.

Зураг 27. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, бүсээр, 2025 оны I улирал

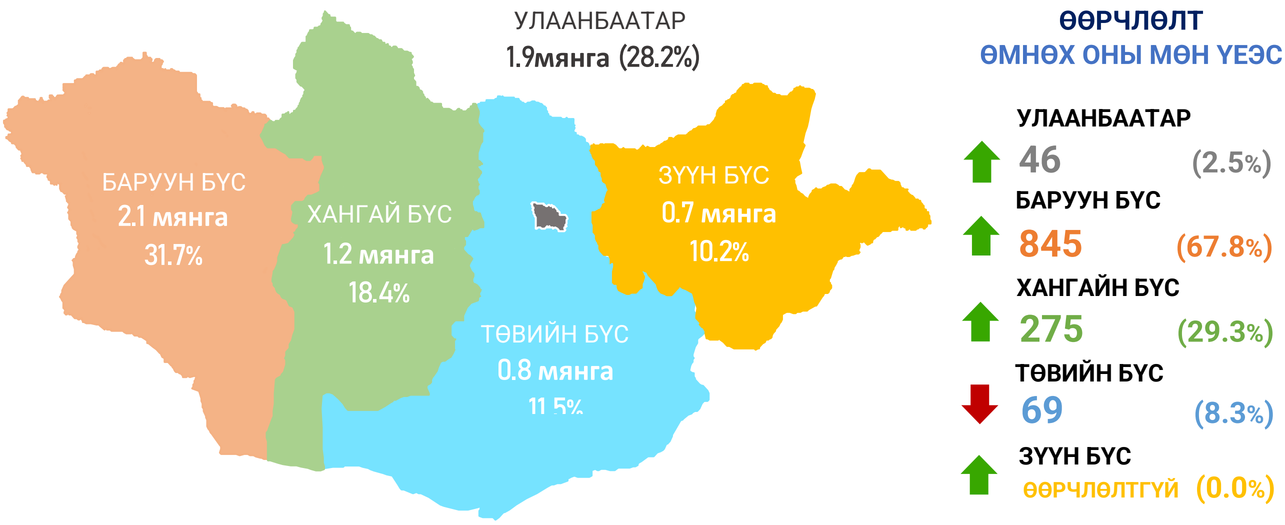

Мэдээллийн эх үүсвэр:Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 28. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, хүйсээр, 2025 оны I улирал

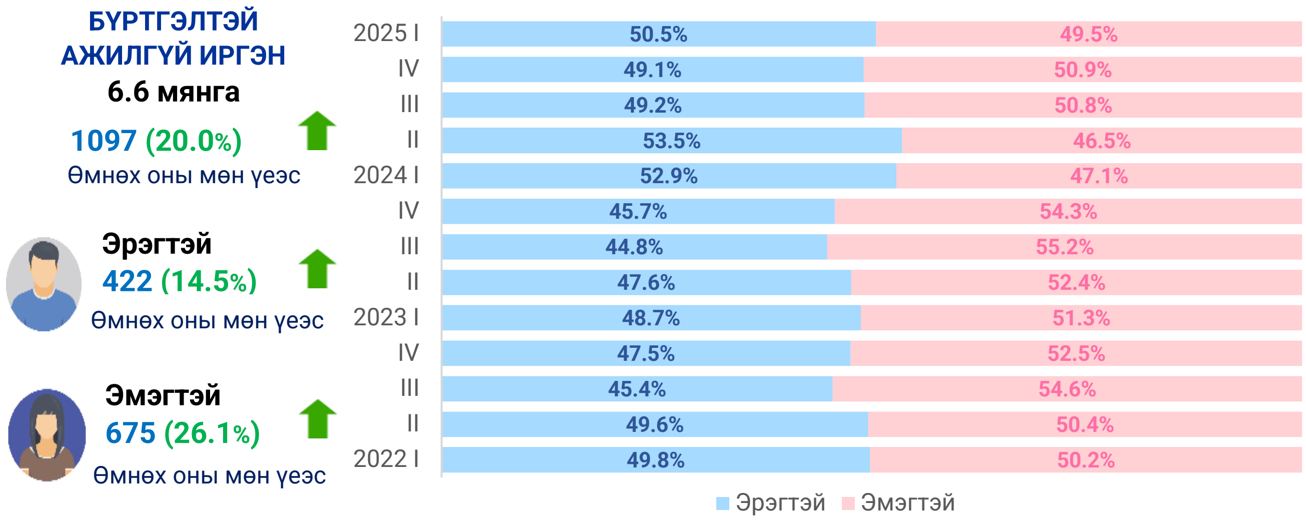

Мэдээллийн эх үүсвэр:Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 29. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, насны бүлгээр, 2025 оны I улирал

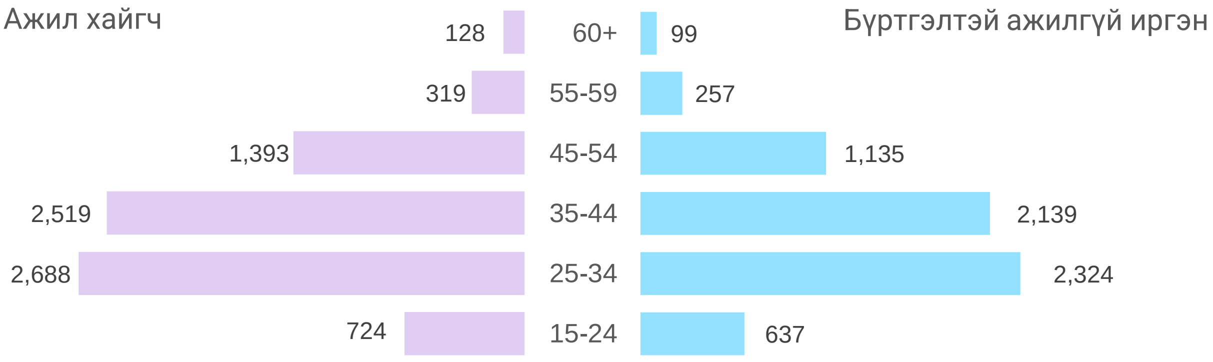

Мэдээллийн эх үүсвэр:Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Хүснэгт 6. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, сарын эцэст, улирлаар

Улирал	Ажил хайгч /сарын эцэст/			Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн /сарын эцэст/		
		Эмэгтэй	Эзлэх хувь		Эмэгтэй	Эзлэх хувь
2020 I	**31,785**	**16,285**	**51.2%**	**19,394**	**10,009**	**51.6%**
II	30,320	15,367	50.7%	19,563	10,001	51.1%
III	27,504	14,301	52.0%	17,829	9,446	53.0%
IV	29,952	15,390	51.4%	18,103	9,535	52.7%
2021 I	**25,105**	**12,774**	**50.9%**	**16,775**	**8,650**	**51.6%**
II	26,991	13,837	51.3%	17,650	9,202	52.1%
III	21,804	11,316	51.9%	15,053	7,895	52.4%
IV	27,950	14,510	51.9%	18,644	9,821	52.7%
2022 I	**24,255**	**12,019**	**49.6%**	**16,622**	**8,345**	**50.2%**
II	24,184	12,075	49.9%	16,282	8,210	50.4%
III	19,832	10,609	53.5%	13,545	7,389	54.8%
IV	21,256	11,069	52.1%	13,966	7,326	52.4%
2023 I	**14,246**	**7,238**	**50.7%**	**9,069**	**4,651**	**51.1%**
II	5,737	2,954	51.5%	4,323	2,265	52.4%
III	6,224	3,372	54.2%	4,655	2,568	55.2%
IV	11,662	6,308	54.1%	8,813	4,784	54.3%
2024 I	**6,896**	**3,303**	**47.9%**	**5,494**	**2,590**	**47.1%**
II	9,563	4,384	45.8%	7,681	3,570	46.5%
III	7,178	3,579	49.9%	5,811	2,954	50.8%
IV	11,970	5,984	50.0%	9,996	5,091	50.9%
2025 I	**7,771**	**3,792**	**48.8%**	**6,591**	**3,265**	**49.5%**

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 30. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, боловсролын түвшин, дунд эзлэх хувиар, 2025 оны I улирал

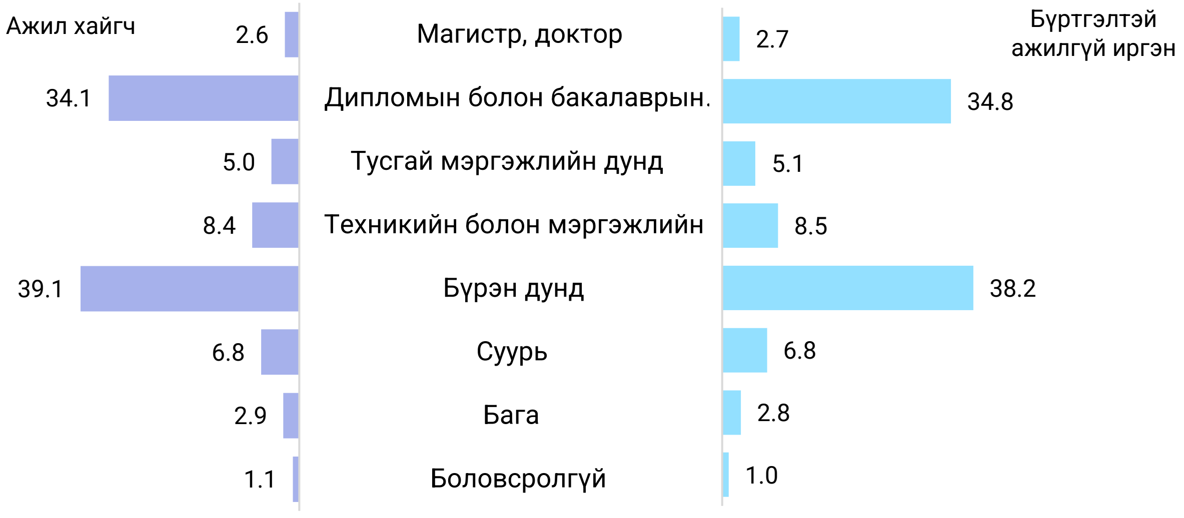

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

2025 оны I улиралд 23.0 мянган ажлын байрны захиалга ирсэн бөгөөд 2.8 мянган иргэнийг ажилд зуучилж, эрэлтийн 12.4 хувийг хангажээ.

2024 оны I улиралд хөдөлмөрийн эрэлтийн 12.4 хувийг хангасан нь өмнөх оны мөн үеэс 15.9 пунктээр, өмнөх улирлаас 17.4 пунктээр буурсан байна.

АЖЛЫН БАЙРНЫ ЗАХИАЛГА — **5.5 МЯНГА (31.6%)** Өмнөх оны мөн үеэс

АЖИЛД ЗУУЧЛАГДСАН ИРГЭД — **2.1 МЯНГА (42.4%)** Өмнөх оны мөн үеэс

Хүснэгт 7. Ажлын байрны захиалга, ажилд зуучлагдсан иргэн, улирлаар

Улирал	Ажлын байрны захиалга	Ажилд зуучлагдсан иргэн	Эмэгтэй	Эзлэх хувь	Эрэлт хангасан хувь
2020 I	**7,595**	**4,489**	**2,307**	**51.4%**	**59.1%**
II	28,036	15,250	7,330	48.1%	54.4%
III	42,433	21,672	10,858	50.1%	51.1%
IV	58,022	33,006	16,651	50.4%	56.9%
2021 I	**6,413**	**3,066**	**1,545**	**50.4%**	**47.8%**
II	20,352	11,416	5,542	48.5%	56.1%
III	32,656	17,636	9,068	51.4%	54.0%
IV	51,034	29,929	15,460	51.7%	58.6%
2022 I	**9,322**	**3,901**	**2,003**	**51.3%**	**41.8%**
II	24,320	13,670	6,709	49.1%	56.2%
III	32,972	18,897	9,499	50.3%	57.3%
IV	55,211	32,290	16,412	50.8%	58.5%
2023 I	**4,863**	**2,267**	**1,066**	**47.0%**	**46.6%**
II	16,950	8,199	4,149	50.6%	48.3%
III	50,222	16,656	8,660	51.2%	33.2%
IV	84,870	35,281	18,903	53.6%	41.6%
2024 I	**17,435**	**4,930**	**2,486**	**50.4%**	**28.3%**
II	53,198	13,964	6,521	46.7%	26.2%
III	73,959	18,564	8,976	48.4%	25.1%
IV	112,390	33,485	16,763	50.1%	29.8%
2025 I	**22,952**	**2,842**	**1,478**	**52.0%**	**12.4%**

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарын ангиллаар авч үзвэл, 2025 оны I улиралд ирсэн ажлын байрны захиалгын 5.1 мянга нь уул уурхай, олборлолт (22.1 хувь), 4.2 мянга нь барилга (18.1 хувь), 3.5 мянга нь боловсруулах үйлдвэрлэл (15.4 хувь), 2.5 мянга нь цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт (10.9 хувь)-ын салбараас ирсэн байна.

Хүснэгт 8. Ажлын байрны захиалга, ажилд зуучлагдсан иргэд, 2025 оны I улирал

Үзүүлэлт	Ажлын байрны захиалга	Эзлэх хувь	Ажилд зуучлагдсан иргэн	Эзлэх хувь	Эрэлт хангасан хувь
Бүгд	22,952	100.00%	2,842	100.00%	12.38%
ХАА, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур	1,631	7.11%	448	15.76%	27.47%
Уул уурхай, олборлолт	5,060	22.05%	205	7.21%	4.05%
Боловсруулах үйлдвэрлэл	3,534	15.40%	330	11.61%	9.34%
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	2506	10.92%	21	0.74%	0.84%
Ус хангамж, бохир ус зайлуулах систем, хог хаягдал	728	3.17%	261	9.18%	35.85%
Барилга	4,152	18.09%	130	4.57%	3.13%
Бөөний болон жижиглэн худалдаа	766	3.34%	164	5.77%	21.41%
Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	707	3.08%	34	1.20%	4.81%
Зочид буудал, байр, нийтийн хоолны үйлчилгээ	450	1.96%	36	1.27%	8.00%
Мэдээлэл, холбоо	52	0.23%	11	0.39%	21.15%
Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	55	0.24%	22	0.77%	40.00%
Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	123	0.54%	0	0.00%	0.00%
Мэргэжлийн ШУ болон техникийн үйл ажиллагаа	95	0.41%	52	1.83%	54.74%
Удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	635	2.77%	139	4.89%	21.89%
Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах	1,211	5.28%	606	21.32%	50.04%
Боловсрол	501	2.18%	206	7.25%	41.12%
Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	399	1.74%	88	3.10%	22.06%
Урлаг, үзвэр, тоглоом наадам	86	0.37%	15	0.53%	17.44%
Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	246	1.07%	71	2.50%	28.86%
Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа	10	0.04%	1	0.04%	10.00%
ОУ-ын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа	5	0.02%	2	0.07%	40.00%

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 31. Ажилд зуучлагдсан иргэн, хүйсээр болон насны ангилалаар, 2025 оны I улирал

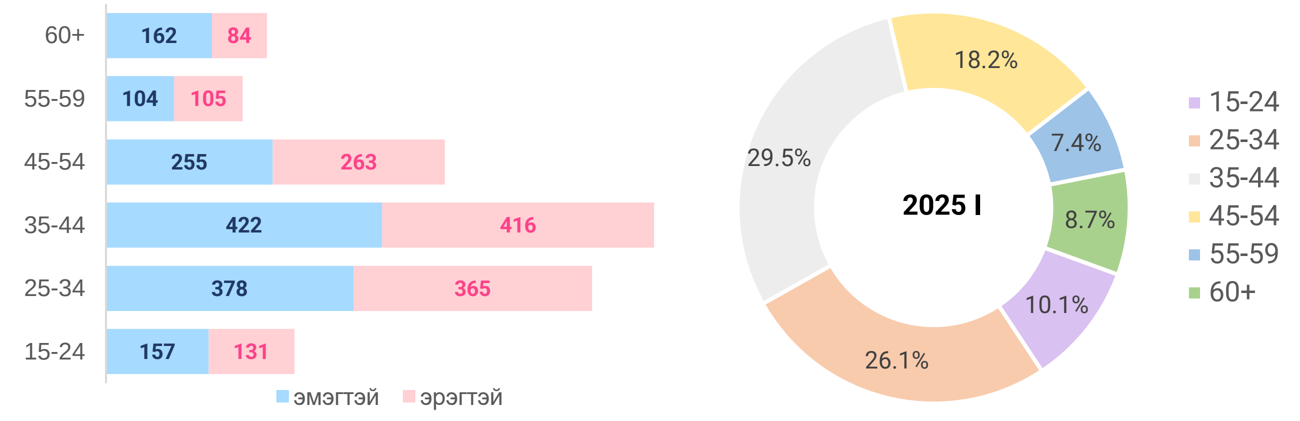

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 32. Ажлын байрны захиалга, ажил мэргэжлийн ангиллаар, хувиар

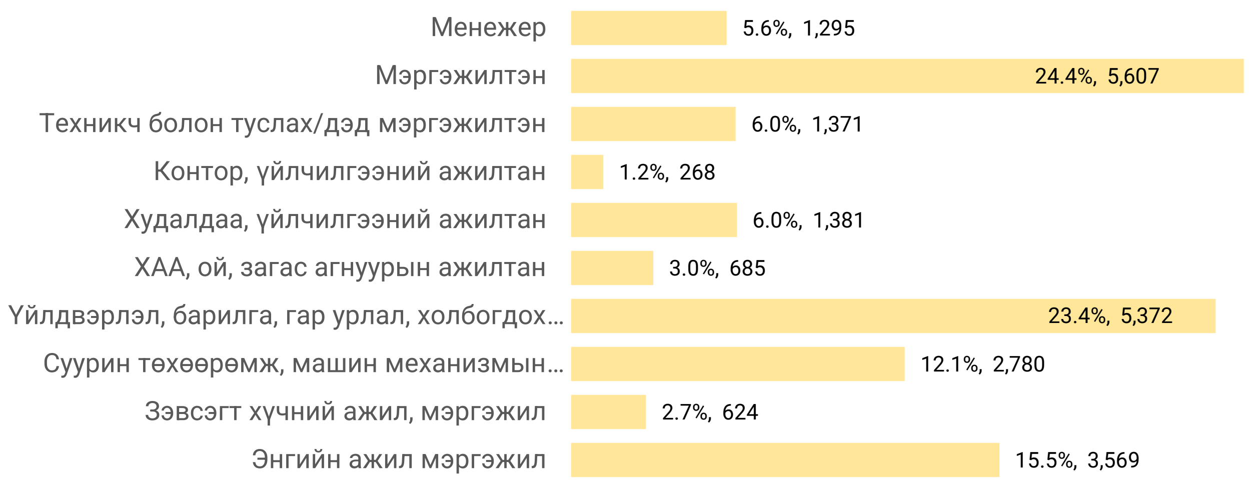

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 33. Ажлын байрны захиалга, ажил мэргэжлийн ангиллаар, бүсээр

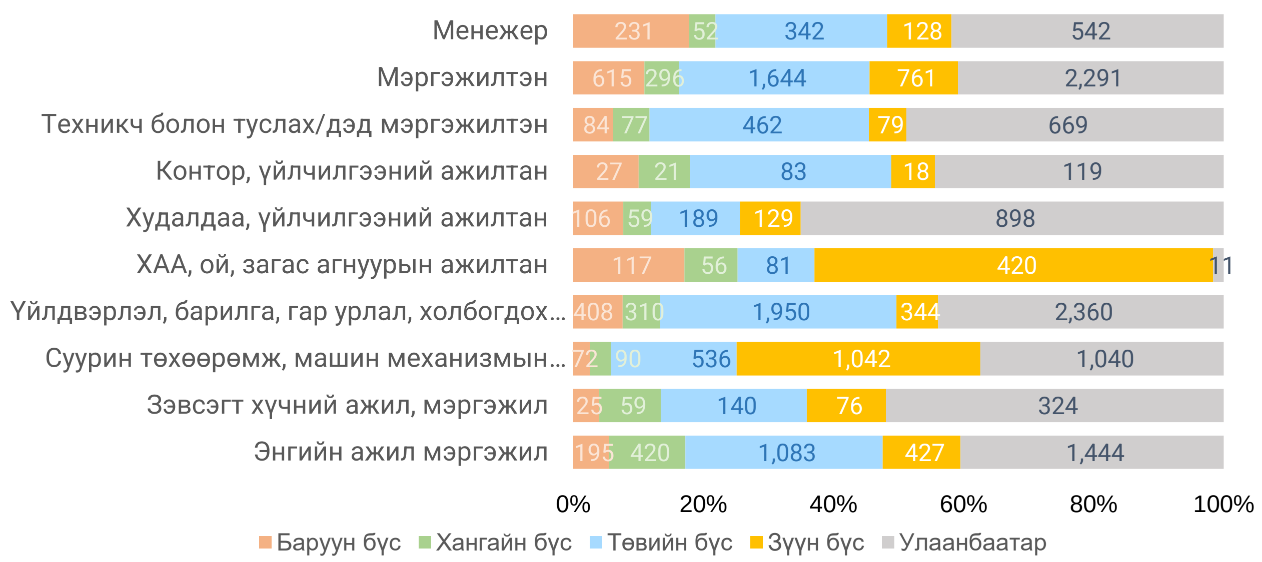

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 34. Ажлын байрны захиалга, өмчийн хэлбэрээр, бүсээр, хувиар, 2025 оны I улирал

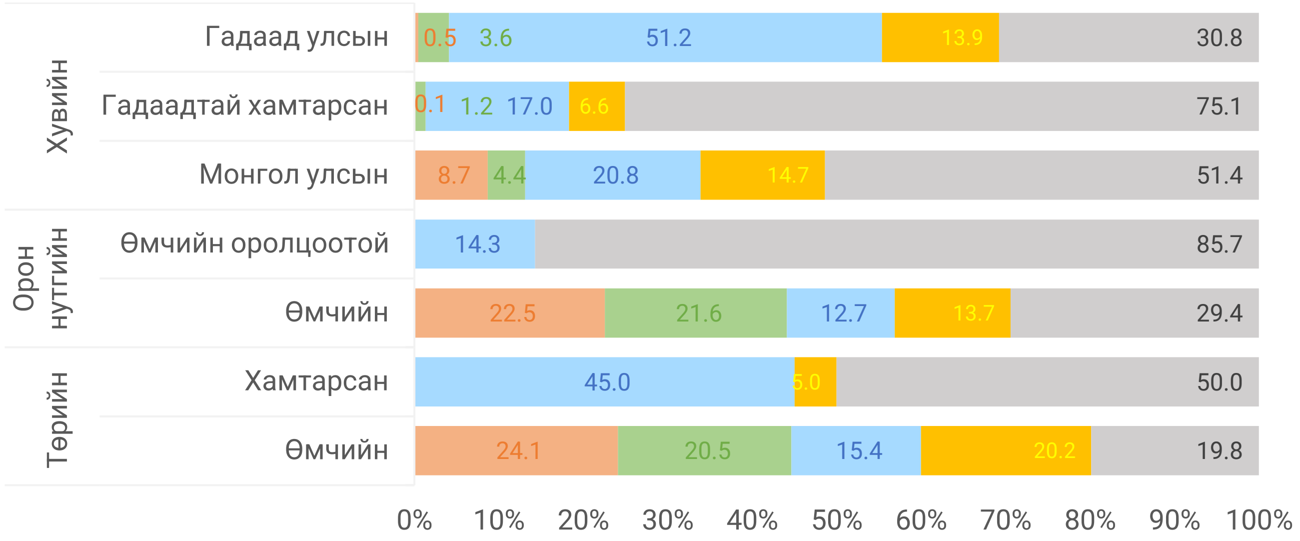

	Төрийн		Орон нутгийн		Хувийн		
	Өмчийн	Хамтарсан	Өмчийн	Өмчийн оролцоотой	Монгол улсын	Гадаадтай хамтарсан	Гадаад улсын
Баруун бүс	722	-	23	-	1,104	1	30
Хангайн бүс	614	-	22	-	564	9	231
Төвийн бүс	460	9	13	1	2,639	128	3,260
Зүүн бүс	604	1	14	-	1,872	50	883
Улаанбаатар	594	10	30	6	6,535	566	1,957

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 35. Ажилд зуучлагдсан иргэн, ажил мэргэжлийн ангилалаар, хүйсээр, хувиар

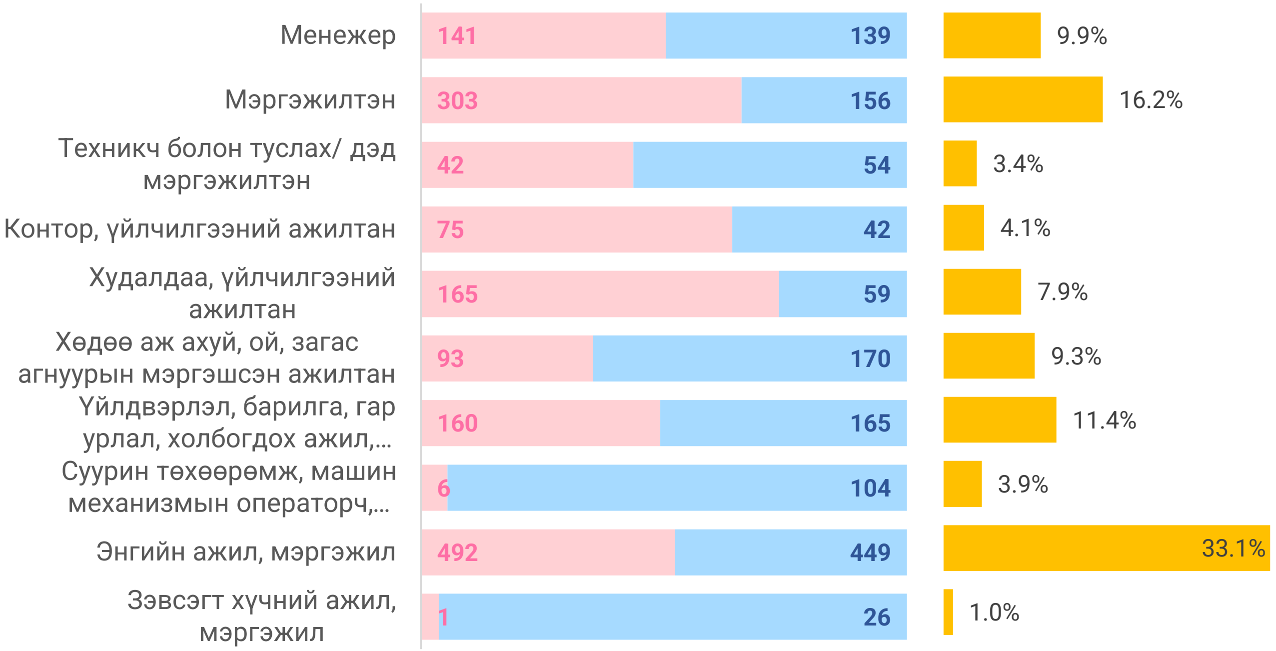

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Гадаадаас ажиллах хүч, мэргэжилтэн авах, гадаадад ажиллах хүч зуучлах

2025 оны I улирлын байдлаар хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаадын 103 улсын 9,871 иргэн ажил, хөдөлмөр эрхэлж байна. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэдийн 8,451 буюу 85.6 хувь нь эрэгтэйчүүд, 1,420 буюу 14.4 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Зураг 36. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, бүсээр

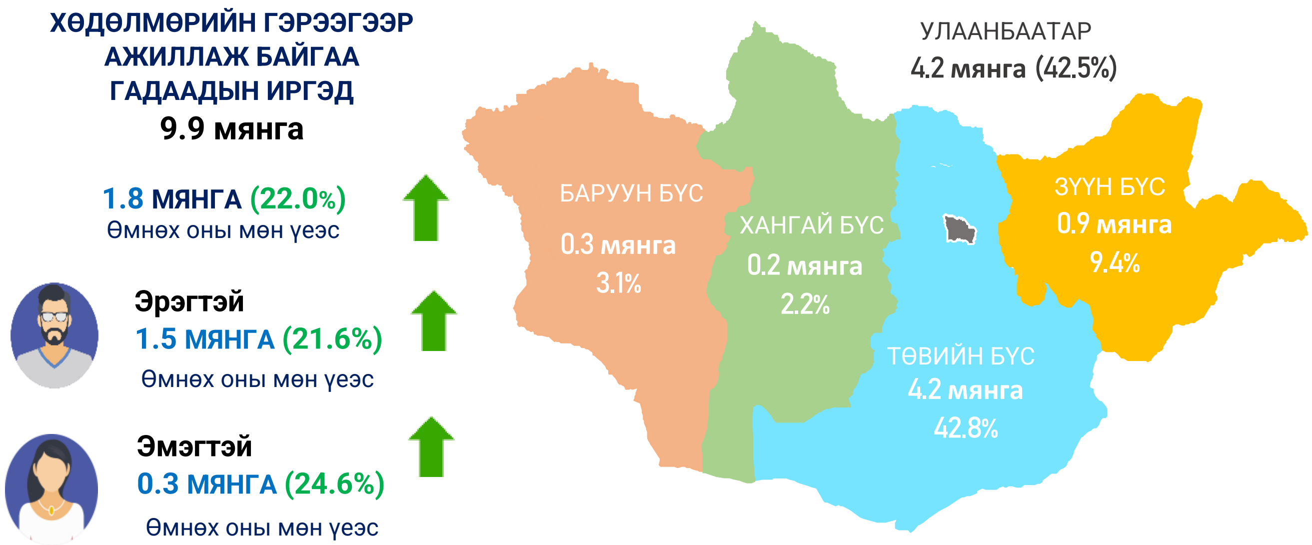

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Мөн хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэдийг иргэншлээр нь авч үзвэл, 5,937 (60.1 хувь) нь Хятад, 627 (6.4 хувь) нь Энэтхэг, 526 (5.3 хувь) нь Вьетнам, 486 (4.9 хувь) нь Филиппин, 326 (3.3 хувь) нь ОХУ, 288 (2.9хувь) нь Өмнөд Солонгос,үлдсэн 1,681 (17.0 хувь) нь бусад улсын иргэн байна.

Зураг 37. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, хамгийн их 6 улсаар, дунд эзлэх хувиар

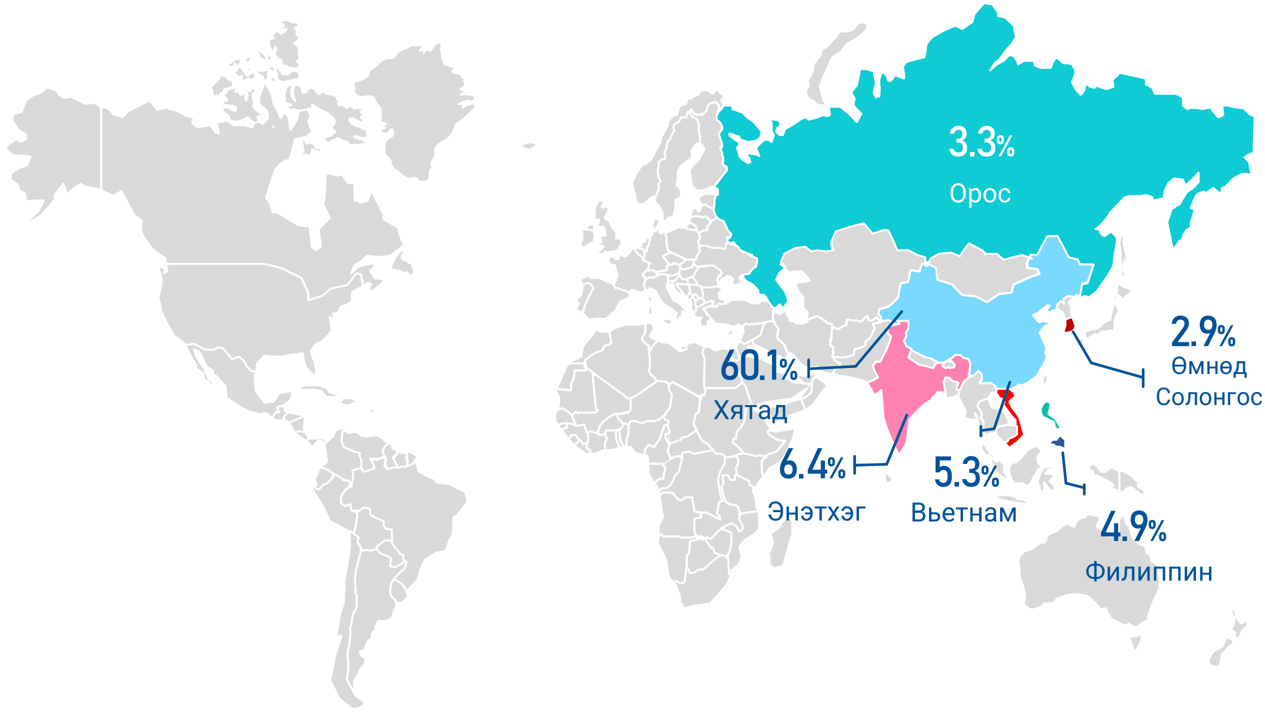

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 38. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар, 2025 оны I улирал

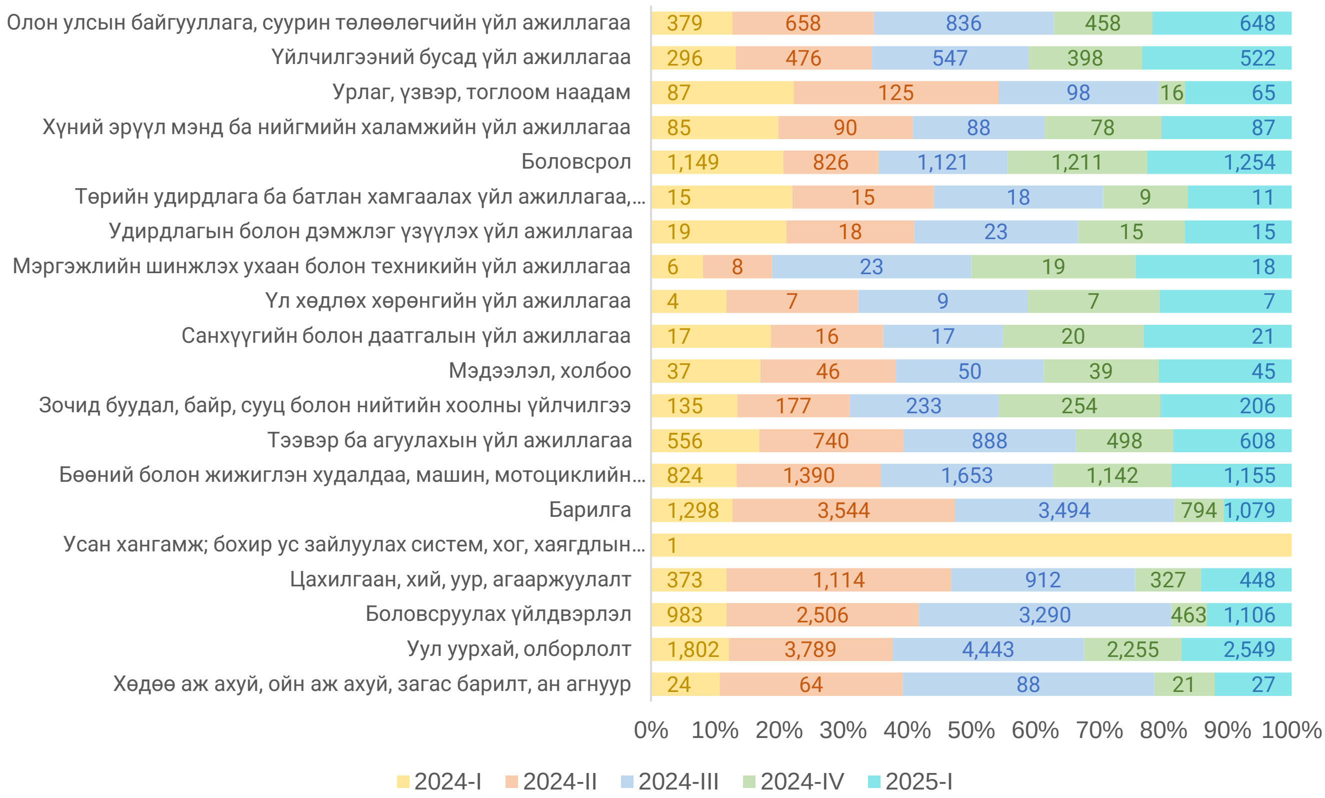

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

2025 оны I улирлын байдлаар 213 иргэн хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаадад ажилд зуучлагдсан бөгөөд өмнөх улирлаас 111 буюу 34.3 хувиар буурсан байна.

Гадаадад ажилд зуучлагдсан иргэдийн 178 (83.6 хувь) нь Өмнөд Солонгос, 35 (16.4 хувь) нь Япон улсад зуучлагдсан. Ажилд зуучлагдсан иргэдийн 175 (82.2 хувь) нь эрэгтэйчүүд, 38 (17.8 хувь) нь эмэгтэйчүүд байна.

Зураг 39. Хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаад улсад зуучлагдсан иргэд

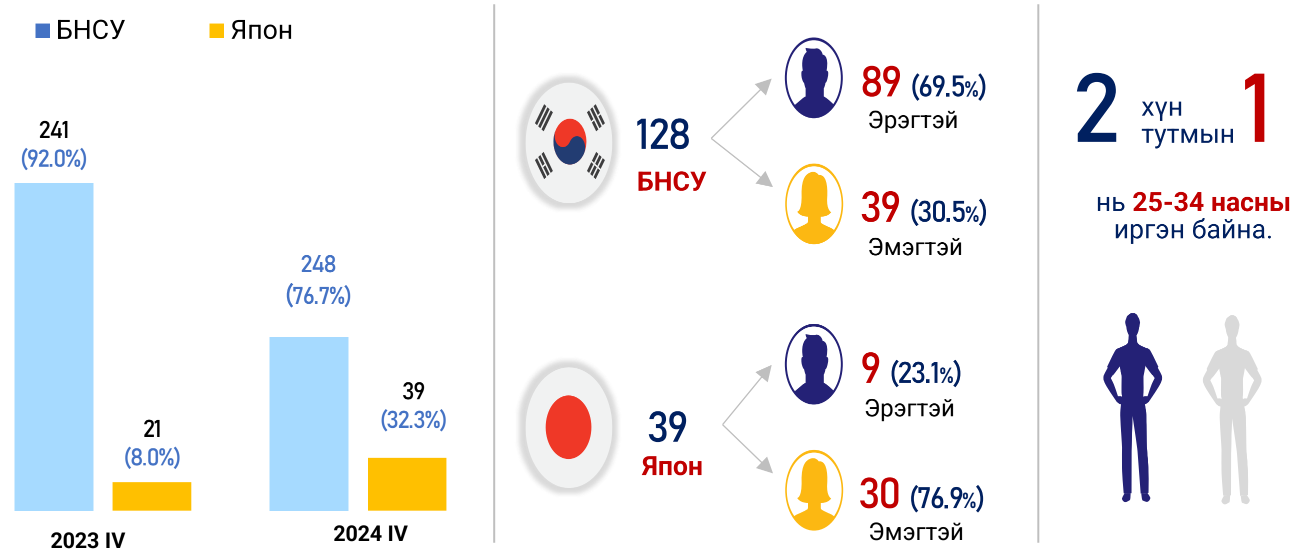

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаадад зуучлагдсан иргэдийг боловсролын түвшнээр нь авч үзвэл, 61.1 хувь нь бүрэн дунд, 30.5 хувь нь бакалавр, 6.0 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 1.2 хувь нь боловсролгүй, 0.6 хувь нь магистр, доктор, 0.6 хувь нь бага боловсролтой байна.

Зураг 40. Хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаад улсад зуучлагдсан иргэд, ЭЗҮА-ны салбараар

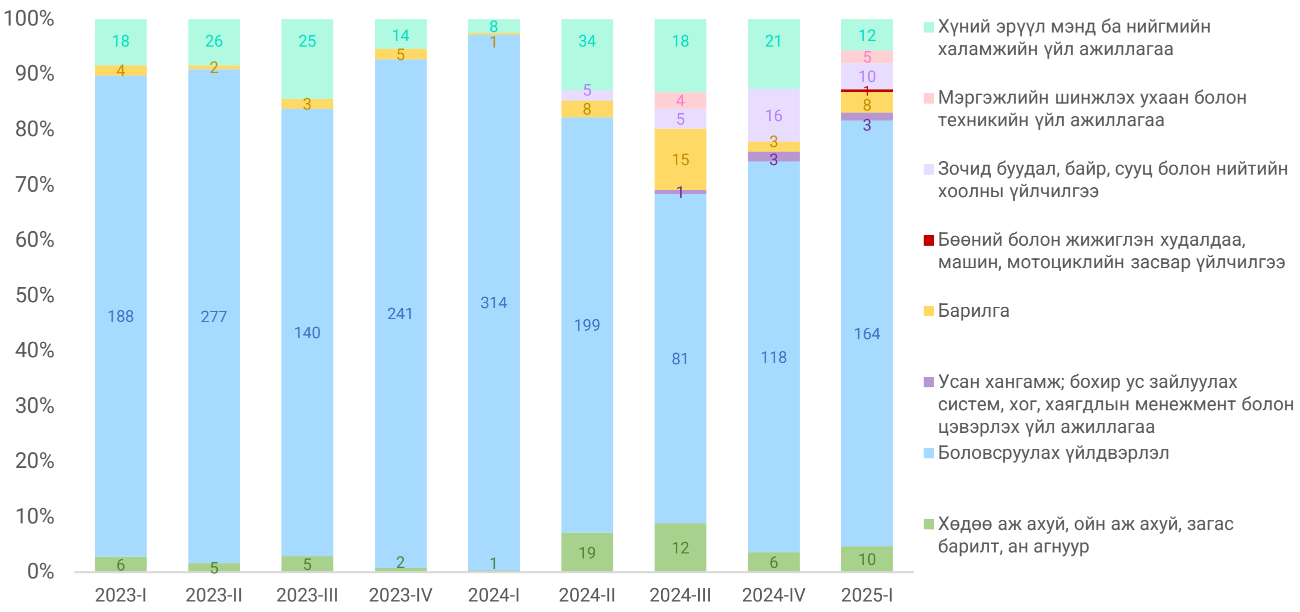

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

ЦАЛИНГИЙН БҮТЦИЙН СУДЛАГААНД ХИЙСЭН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АЖИЛ-2025 ОН

Шинжилгээний ажлын танилцуулга

Цалин хөлсний бүтцийн судалгааны шинжилгээний ажил нь улсын хэмжээнд хөдөлмөр эрхлэгчдийн цалин хөлсний бүтцийн судалгааны үр дүнгээр шинэчлэгдэн гарсан мэдээллийг ДНБ, инфляц, зэрэг үзүүлэлтээр харьцуулан, ААНБ-ын үйл ажиллагаа, ажиллагчдын хөдөлмөр эрхлэлт, ажлын байр тэдгээрт зарцуулж буй зардлын мэдээллээр харьцуулж нөлөөлж буй хүчин зүйлсийг тодорхойлох, үндсэн болон нийт цалин, нэмэгдэл, нэмэгдэл хөлс, шагнал урамшуулал зэргийн өөрчлөлт, хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг бусад холбогдох үзүүлэлтүүдтэй уялдуулан дүн шинжилгээ хийдэг.

Энэхүү шинжилгээнд эдийн засгийн хэлбэлзэлтэй үе болох 2019, 2021 болон 2023 оны “Цалин хөлсний бүтцийн судалгаа”-ны тоон өгөгдлийг ашигласан. Цалингийн бүтцийг ажиллагчдын хүйс, боловсрол, аж ахуйн нэгжийн хариуцлагын хэлбэр, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, газар зүйн байрлал зэрэг үзүүлэлтээр харьцуулан үр дүнг тооцсон.

Хүснэгт 9. Логарифм цалингийн өөрчлөлтийн регрессийн үнэлгээ

Харьцуулсан хувьсагчид	2019		2021		2023	
	1. Үнэлэгдсэн коэффициент	Стандарт алдаа	2. Үнэлэгдсэн коэффициент	Стандарт алдаа	3.Үнэлэгдсэн коэффициент	Стандарт алдаа
Техникийн боловсрол	0.143	0.008	0.131	0.011	0.093	0.009
Дээд боловсрол	0.439	0.007	0.357	0.008	0.280	0.008
Туршлага	0.019	0.001	0.012	0.001	0.002	0.000
Туршлагын квадрат	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Эрэгтэй	0.111	0.006	0.106	0.007	0.122	0.006
Төрийн өмч	0.078	0.012	0.095	0.018	0.037	0.015
Хувийн	0.003	0.012	0.005	0.018	0.036	0.014
Аж үйлдвэр	0.101	0.007	0.148	0.008	0.070	0.007
ХАА	-0.027	0.027	-0.100	0.031	-0.011	0.011
Хангай	-0.246	0.010	-0.158	0.011	-0.231	0.012
Төв	-0.120	0.009	-0.079	0.011	-0.043	0.012
Зүүн	-0.196	0.014	-0.089	0.015	-0.120	0.020
Баруун	-0.251	0.011	-0.195	0.012	-0.199	0.013
Тогтмол	6.268	0.014	6.382	0.020	6.825	0.016
Ажиглалтын тоо	37,977		23,087		29,053	
R2	0.15		0.13		0.08	

Энэ загварын хувьд суурь харьцуулалтын бүлэг нь үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа байршлын хувьд Улаанбаатар хотын буюу орон нутгийн өмчлөлтэй ААНБ-уудад хөдөлмөр эрхэлдэг, бүрэн дунд болон түүнээс доош боловсролтой, үйлчилгээний салбарын, ажлын туршлагагүй, эмэгтэй ажиллагчид байна. Тус бүлгийн ажиллагчдын цалинг суурь цалин гэж үзнэ.

Техникийн, эсвэл дээд боловсролтой ажиллагчдын цалинтай харьцуулахад боловсролын өгөөж: Дээд боловсролтой ажиллагчдын цалин 2019 онд бусад ажиллагчдынхаас 43.9 хувиар өндөр, техникийн боловсролтой ажиллагчдын цалин 14 хувиар өндөр байсан. Харин 2021, 2023 онуудад боловсролын өгөөж буурах хандлагатай байсан бөгөөд 2023 онд дээд боловсролын өгөөж 1.6 хувиар, техникийн боловсролын өгөөж 5 хувиар буурсан.

Эрэгтэй ажиллагчдын цалинтай харьцуулахад: Эрэгтэй ажиллагчдын цалин эмэгтэйчүүдийнхээс өндөр байна. Тухайлбал, 2019 онд цалингийн ялгаа нь 11.1 хувь байсан бол 2023 онд 12.2 буюу 1.1 хувиар илүү цалинтай байсан.

Үйлчилгээний салбарын ажиллагчдын цалинтай харьцуулахад бусад эдийн засгийн салбар: Хөдөө аж ахуйн салбарын ажиллагчдын цалин үйлчилгээний салбарт ажилдаг ажиллагчдын цалинтай харьцуулахад бага харин аж үйлдвэрийн салбарын ажиллагчдын цалин их байна. Тухайлбал: 2019 онд хөдөө аж ахуйн салбарын цалин 2.7 хувиар бага байсан бол 2021 онд 10 хувьд хүрч багассан бөгөөд 2023 онд энэ ялгаа 1.1 хувь болсон. Харин аж үйлдвэрийн салбарын ажиллагчдын цалин үйлчилгээний салбарын ажиллагчдын цалингаас 2019 онд 10 хувиар өндөр байсан бол 2021 онд 14.8 хувь буюу 4.8 хувиар өссөн бөгөөд 2023 онд буурч 7 хувьтай болсон буюу эхний онтой харьцуулахад багаар өссөн байна.

Улаанбаатар хотын ажиллагчдын цалинтай харьцуулахад бусад бүс: Орон нутгийн байгууллагуудын ажиллагчдын цалинг Улаанбаатар хотын ААНБ-д хөдөлмөр эрхэлдэг ажиллагчдын цалинтай харьцуулахад бага байгаа бөгөөд тэр дундаа баруун болон хангайн бүсийн ажиллагчдын цалин ойролцоогоор 20-25 хувиар бага байна. Төвийн бүсийн цалингийн ялгаа 2021 онд 7.9 хувь буюу өмнөх оноос 4.1 хувиар, 2023 онд 4.3 хувь болж тус тус буурсан. Харин төвийн бүсийн ялгаа 2021 онд буурч 2023 онд 12 хувь байгаа нь 3.1 хувиар өссөн дүн байна.

Хөдөлмөргийн зардлын шинжилгээ

Цалин хөлс нь ажиллагчид болон тэдгээрийн өрхөд орлого, харин ажил олгогч байгууллагын хувьд үйл ажиллагаа эрхлэх, бараа бүтээгдэхүүн боловсруулах ажиллагаанд хөдөлмөр ашигласны зардал болдог. Судалгааны үр дүнгээр байгууллагын хөдөлмөр эрхлэлт, үйл ажиллагаанд гарч буй нийт зардлын 86,8 хувийг ажиллагчдын цалин хөлсний зардал бүрдүүлж байгаа үр дүн гарсан. нэрлэсэн болон бодит хөдөлмөрийн эрхлэлтийн зардлыг дараах үзүүлэлтүүдээр тооцох боломжтой байна. Үүнд, үндсэн цалин, нэмэгдэл, нэмэгдэл хөлс, шагнал урамшуулал, олговор болон нийгмийн хамгааллын, сургалтын болон бусад зардлууд орсон.

Хүснэгт 10. Нэг ажиллагчид ногдох НЭРЛЭСЭН хөдөлмөрийн зардал, мян.төг

	Нэрлэсэн хөдөлмөрийн зардал, мянган төгрөг			Өөрчлөлт, хувиар (өмнөх жилээс)			Ердийн цагийн горимоор 1 сард ажилласан хоног
	Сард	Өдөрт	Цагт	Сард	Өдөрт	Цагт	
2019	1,080.2	49.8	6.2	34.7	31.3	28.5	22
2021	1,158.9	57.3	7.2	7.3	15.1	16.7	21
2023	1,912.3	93.9	18.5	65.0	63.8	157.0	22

Судалгааны үр дүнгээр нэрлэсэн хөдөлмөрийн дундаж зардал 2019-2023 оны хооронд өссөн үзүүлэлттэй байна. ААНБ-аас нэг ажиллагчид 1 сард ногдох хөдөлмөр эрхлэлтийн зардал 2021 онд 7.3 хувиар өссөн бол өдрийн зардал 15.1 хувиар, цагийн зардал 16.7 хувиар харилцан адилгүй өссөн байсан. Харин 2023 онд мөн адил цагийн хөдөлмөр эрхлэлтийн зардал сарын болон өдрийн зардлаас 2 дахин илүү өсөлттэй байна.

Хүснэгт 11. Нэг ажиллагчид ногдох БОДИТ хөдөлмөрийн зардал, 2015 оны үнээр, мян.төг

	Бодит хөдөлмөрийн зардал, 2015 оны мянган төгрөг			Өөрчлөлт, хувиар (өмнөх жилээс)			Ердийн цагийн горимоор 1 сард ажилласан хоног
	Сард	Өдөрт	Цагт	Сард	Өдөрт	Цагт	
2019	1013.7	46.7	5.8	-	-	-	22
2021	1091.5	54.0	6.8	7.7	15.5	17.1	21
2023	1790.4	88.0	17.4	64.0	62.9	156.5	22

Харин бодит хөдөлмөрийн зардлын хувьд 2021 онд сарын дундаж хөдөлмөрийн зардал 2019 оныхоос 7.7 хувиар өссөн бол өдрийн болон цагийн зардал 15.5, 17.1 хувиар тус тус өссөн, 2023 онд сарын зардал 64 хувиар өдрийн зардал 62.9 хувиар нэмэгдсэн харагдаж байна.

Цалингийн хүйсээрх ялгаа

Судалгааны үр дүнгээс цалингийн харьцааг хүйсээр тооцон өмнөх шинжилгээний ажилд хамрагдсан гурван оны дүнгээр харьцуулан нийтэд нь харвал 2015 онд ялгаа хамгийн бага буюу эмэгтэй ажиллагчдын цалин эрэгтэй ажиллагчдын цалингаас 2.5 хувиар бага өөрөөр хэлбэл эрэгтэйчүүдийн нийт цалингийн 97.5 хувьтай тэнцэх хэмжээний цалинг эмэгтэйчүүд авч байсан. Харин 2019 онд эрэгтэй эмэгтэй ажиллагчдын цалингийн харьцаа 94.2 хувьтай цалингийн ялгаа нь 6.01 хувь болж хоёр жилийн өмнөхтэй харьцуулахад 1.5 хувиар буурсан байна. Гэвч 2023 онд цалингийн харьцаа 0.91 буюу эрэгтэй ажиллагчдын дундаж цалингийн 91 хувийг эмэгтэйчүүд авч цалингийн ялгаа нь 9.5 хувь болж нэмэгдсэн байна.

Зураг 41. Эрэгэй, эмэгтэй ажиллагсдын цалингийн ялгаа

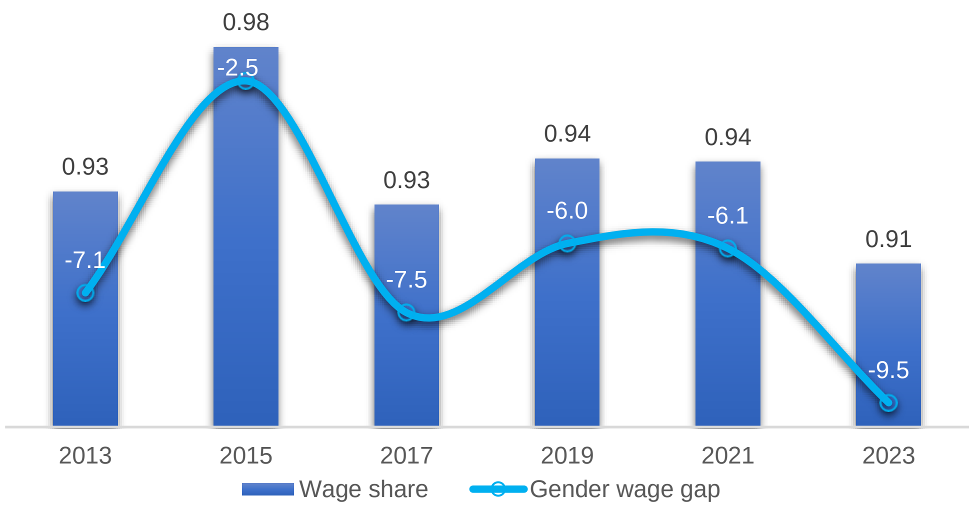

Цалингийн ялгааны задаргаа

Цалингийн зөрүүг тайлбарлах үүднээс Oaxaca-Blinder (Oaxaca (1973), Blinder (1973) нарын задаргаа хийдэг уламжлалт аргачлалыг ашиглан шинжилгээ хийж цалингийн засварласан харьцаагаар тайлбарласан. Онолын тайлбарыг товч дурдахад, цалингийн засварласан харьцаа гэдэг нь хүмүүн капитал болон өргөтгөсөн загвараас тооцсон цалингийн харьцаа юм.

Хүмүүн капитал болон өргөтгөсөн загварын аль алинаас нь дээрх аргаар тооцсон эрэгтэй, эмэгтэй ажиллагчдын цалингийн засварлаагүй болон засварласан харьцааг дараах

зурагт харуулав. Засварлаагүй цалингийн харьцаа 2019 онд 93.7 хувь, 2021 онд бага зэрэг өсөж 93.8 хувь болсон бол 2023 онд буурч 90.6 хувь болсон байна. Засварласан цалингийн харьцаа засварлаагүй харьцаанаас гурван оны турш бага байх хандлагатай байна. Хүмүүн капиталтай загвараар үнэлэгдсэн цалингийн харьцаа 2019 онд 88.3 хувь, 2021 онд 90.0 хувь байсан бол 2023 онд 87.7 хувь болж буурсан байна. Өөрөөр хэлбэл, хүмүүн капиталын загвараас үнэлсэн эмэгтэй, эрэгтэй ажиллагсдын цалингийн (хүмүүн капиталаар) тайлбарлагдахгүй ялгаа нь 2019 онд 11.7 хувь, 2021 онд 10.0 хувь, 2023 онд 12.3 хувь байна.

Зураг 42. Засварлаагүй болон засварласан цалингийн харьцаа

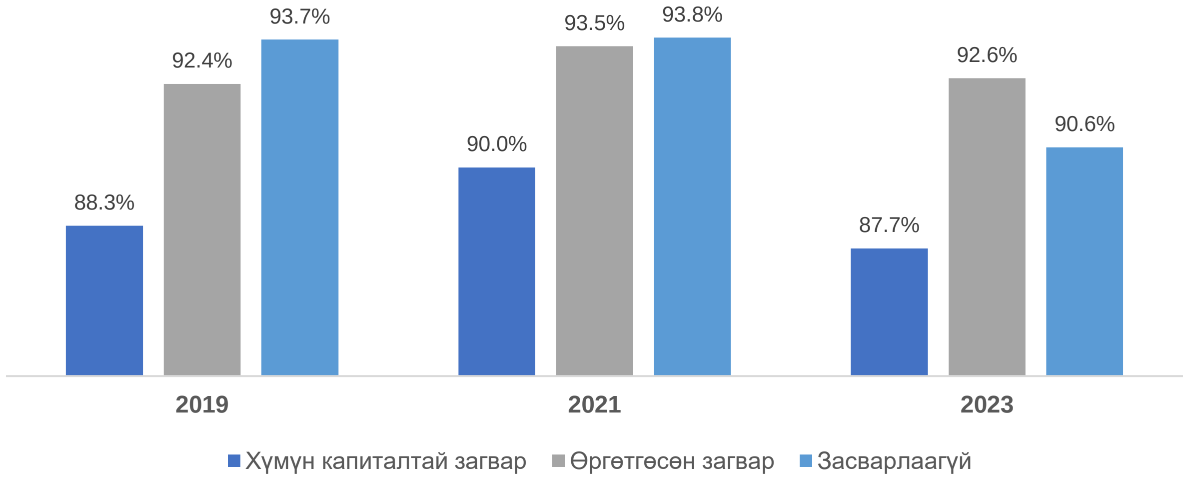

Дээрх үр дүнгээс үзэхэд хүмүүн капиталын загвараас тооцсон цалингийн ялгаа нь засварлаагүй ялгаанаас их байна. Энэ нь эмэгтэй ажиллагчдын хүмүүн капитал эрэгтэйчүүдийнхээс их байгааг харуулна. Судалгаанд хамрагдсан ажиллагчдын шинж байдлыг харахад хүмүүн капиталын үзүүлэлтүүдээр эмэгтэйчүүд эрчүүдээс илүү байсан бол уг үр дүнг тус загвар баталж гаргасан юм.

Хүснэгтийн А хэсэгт хүмүүн капиталын загвараас үнэлэгдсэн үр дүнг харуулав. Эмэгтэй ажиллагчид эрэгтэйчүүдээс ажлын туршлага болон боловсролын үзүүлэлтүүдээр илүү байгаа нь цалингийн ялгааг бууруулж байна. Тухайлбал, цалингийн ялгааг эмэгтэй ажиллагсдын боловсрол 3.2-3.8 пунктээр, ажлын туршлага 0.2-1.5 пунктээр бууруулж байна. Хүснэгтийн Б хэсэгт өргөтгөсөн загвараас үнэлэгдсэн хувь нэмрийг харуулж байна. Боловсрол болон туршлагын нөлөө хүмүүн капиталын загварынхтай ойролцоо байна. Энэ нь эдгээр хүчин зүйлсийн нөлөө эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, ажил мэргэжил, хамтын гэрээ болон төрийн секторын хүрээн дотор бий болдог гэдгийг харуулж байна. 2019 онд эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар болон ажил мэргэжил нийлээд цалингийн хүйсээр ялгааг 5 пункт буюу 16.4 хувиар өсгөсөн. Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар болон ажил мэргэжил нийлээд 2021 онд 5.7 пункт буюу 16.8 хувиар, 2023 онд 4.4 пункт буюу 19.2 хувиар цалингийн ялгааг тус тус өсгөсөн байна. Эндээс үзэхэд, салбар болон ажил мэргэжлийн хүчин зүйлс цалингийн хүйсээр ялгаа бий болгож байгаа хамгийн гол хувьсагчид байна.

Хүснэгт 12. Цалингийн ялгааны задаргаа

Хувьсагчид	2019 Лог утга	2019 Хүйсийн ялгааны тайлбарлагдах %	2021 Лог утга	2021 Хүйсийн ялгааны тайлбарлагдах %	2023 Лог утга	2023 Хүйсийн ялгааны тайлбарлагдах %
А. Хүмүүн капиталын загвар						
Туршлагын хувьсагчид	-0.0193	-6.3	-0.0146	-4.3	-0.0026	-1.1
Боловсролын хувьсагчид	-0.0523	-17.1	-0.0379	-11.1	-0.0320	-14.0
Бүсийн хувьсагчид	0.0130	4.2	0.0123	3.6	0.0035	1.5
Нийт тайлбарлагдах	-0.0586	-19.2	-0.0403	-11.8	-0.0312	-13.6
Нийт тайлбарлагдахгүй	0.3643	119.2	0.3810	111.8	0.2602	113.6
Нийт цалингийн ялгаа	0.3057	100	0.3406	100	0.2291	100
Б. Өргөтгөсөн загвар						
Туршлагын хувьсагчид	-0.0162	-5.3	-0.0133	-3.9	-0.0019	-0.8
Боловсролын хувьсагчид	-0.0423	-13.8	-0.0361	-10.6	-0.0306	-13.4
Бүсийн хувьсагчид	0.0157	5.1	0.0138	4.1	0.0056	2.5
Төр, хамтын гэрээ	-0.0210	-6.9	-0.0242	-7.1	0.0060	2.6
Ажил мэргэжлийн хувьсагчид	-0.0184	-6.0	-0.0207	-6.1	0.0102	4.5
Салбарын хувьсагчид	0.0686	22.4	0.0781	22.9	0.0338	14.8
Нийт тайлбарлагдах	-0.0135	-4.4	-0.0024	-0.7	0.0233	10.2
Нийт тайлбарлагдахгүй	0.3192	104.4	0.3430	100.7	0.2058	89.8
Нийт цалингийн ялгаа	0.3057	100	0.3406	100	0.2291	100

ОЙЛГОЛТ, ТОДОРХОЙЛОЛТ

Хөдөлмөрийн насны хүн ам гэж 15, түүнээс дээш насны хүн амыг хэлнэ. Хөдөлмөрийн насны хүн амыг ажиллах хүч болон ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам гэж ангилна.

Ажиллах хүч гэж тухайн хугацаанд зөвхөн хөдөлмөр эрхлэлтийн ажлын хэлбэрийн хүрээнд, цалин хөлс, орлого олох зорилгоор бусдын хэрэглээнд зориулан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, үйлчилгээ үзүүлэхэд хүч хөдөлмөрөө нийлүүлж байгаа ажиллагчид болон нийлүүлэхэд бэлэн байгаа ажилгүй хүн юм.

Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам гэж сургуульд суралцаж байгаа, гэрийн ажилтай, өндөр настан, өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон, хөгжлийн бэрхшээлтэй болон ажил хайх итгэл алдарсан зэрэг шалтгаанаар тухайн хугацаанд ажиллах хүчинд хамаарахгүй хөдөлмөрийн насны хүн амыг ойлгоно. Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амаас боломжит ажиллах хүчийг тодорхойлно. Мөн ажиллах хүч болон боломжит ажиллах хүч хоёрын нийлбэрээр өргөтгөсөн ажиллах хүч илэрхийлэгдэнэ.

Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалт гэж хөдөлмөрийн нийлүүлэлт болон эрэлтийн зөрүү буюу хөдөлмөрийн насны хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийн хэрэгцээ хангагдахгүй байхыг ойлгоно.

Цаг хугацаанаас хамаарсан бүрэн бус хөдөлмөр эрхлэгч гэж тухайн хугацаанд хөдөлмөр эрхэлж буй ажиллагчийн бүх ажлынх нь ажлын цаг нь үндэсний хууль тогтоомжид заасан босго цагаас бага бөгөөд өөр ажил хийх хүсэлтэй, нэмэлт цагаар ажиллахад бэлэн байгаа хүнийг ойлгоно. Босго цаг гэдгийг Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасны дагуу 7 хоногийн ажлын 5 өдрийн 40 цагаар авч үзнэ.

Ажилгүй хүн гэж сүүлийн 7 хоногт хөдөлмөр эрхлээгүй, хөдөлмөр эрхлэх зорилгоор ажил хайж байгаа болон ажил хийхэд бэлэн байгаа хөдөлмөрийн насны хүн юм.

Боломжит ажиллах хүч гэж цалин хөлс, орлого олох зорилгоор хөдөлмөр эрхлэхийг сонирхож байгаа боловч тодорхой нөхцөл байдлын улмаас ажил хайх оролдлого нь хязгаарлагдсан эсвэл шууд ажил хийх боломжгүй байгаа, тухайн хугацаанд хөдөлмөр эрхлээгүй хүн юм.

Ажиллах хүчний оролцооны түвшин: Ажиллах хүчний тоог хөдөлмөрийн насны хүн амын тоонд харьцуулж тооцно.

$$\text{АХОТ} = \frac{\text{Ажиллах хүч}}{\text{Хөдөлмөрийн насны хүн ам}} * 100\%$$

Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин: Ажиллагчдын тоог хөдөлмөрийн насны хүн амын тоонд харьцуулж тооцно.

$$\text{ХЭТ} = \frac{\text{Ажиллагчдын тоо}}{\text{Хөдөлмөрийн насны хүн ам}} * 100\%$$

Даатгуулагч гэж хууль болон гэрээний үндсэн дээр нийгмийн даатгалын санд нийгмийн даатгалын шимтгэл төлж даатгуулсан, нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр авах эрх бүхий этгээдийг хэлнэ.

Нийгмийн даатгалын шимтгэл гэж нийгмийн даатгалд даатгуулах зорилгоор иргэн болон төр, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалын санд хуульд заасан хувь хэмжээгээр урьдчилан төлөх төлбөрийг хэлнэ.

Ажилгүйдлийн тэтгэмж гэж ажилгүй болохоосоо өмнө ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэлийг хуульд заасан болзол, журмын дагуу төлсөн даатгуулагч ажилгүй болсон бол түүнд нийгмийн даатгалын сангаас олгох мөнгөн хөрөнгийг хэлнэ.

Дундаж цалин гэж тайлант хугацаанд цалин, хөлс авсан ажиллагчдын тоогоор жигнэсэн нийт цалин хөлс болон тайлант хугацаанд цалин хөлс авсан ажиллагчдын тооны харьцаа юм.

Нэрлэсэн цалин гэдэг нь тодорхой хугацаанд хийсэн хөдөлмөрийнхөө төлөө авч буй мөнгөн төлбөрийн дүн юм.

Ажил хайгч иргэн гэж ажилгүй эсхүл ажилтай боловч ажлын нөхцөлөө сайжруулах, нэмэлт орлого олох зорилгоор ажил хайж байгаа иргэнийг ойлгоно.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн гэж хөдөлмөрлөх насны, хөдөлмөр эрхлэх чадвартай, цалин хөлстэй ажил болон хувиараа хөдөлмөр эрхэлдэггүй, тухайн үед ажиллахад бэлэн, цалин хөлстэй ажил идэвхтэй хайж байгаа хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний хэлтэс, хөдөлмөрийн хувийн биржид бүртгүүлсэн ажилгүй иргэдийг хамруулна.

Байнгын ажлын байр гэж ажил олгогчийн заасан ажлын байранд, тогтоосон горимын дагуу түүнээс олгосон хөдөлмөрийн багаж хэрэгслээр, ажил олгогч, эсхүл түүний төлөөлөгчийн удирдлагын дор баталсан норм, үнэлгээ, сүлжээгээр цалин хөлс авч, ажлын өдөр, ээлжийн давтамжтайгаар гүйцэтгэх ажил үүргийг;

Байнгын ажилтан нь байнгын ажлын байранд ажиллах албан ёсны гэрээтэй бөгөөд ажил олгогч нь татвар болон нийгмийн даатгалын шимтгэлийг хариуцан төлдөг, хөдөлмөрийн харилцаа нь хөдөлмөрийн тухай болон төрийн албаны тухай хууль тогтоомжоор зохицуулагддаг иргэнийг;

Албан бус ажил олгогч гэж тогтмол хугацаанд нэг буюу түүнээс дээш хүнийг цалин хөлстэй ажиллагчаар ажиллуулдаг хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч. Цаашид энэ ангиллын албан бус хөдөлмөр эрхлэгчдийг ажил олгогч гэж нэрийднэ.

Ажиллагч албан бус хөдөлмөр эрхлэгч гэж хөдөлмөрийн харилцаа нь хууль эрх зүйн хүрээнд бүрэн зохицуулагдаагүй нөхцөлд ажиллаж буй цалин хөлстэй ажиллагч. Цаашид ажилтан энэ ангиллын албан бус хөдөлмөр эрхлэгчдийг ажилтан гэж нэрийднэ.

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

1. Монгол Улсын “Хөдөлмөрийн тухай” хууль, 2021 он
2. “Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай” хууль, 2011 он
3. Хөдөлмөр эрхлэлтийн статистикийн үзүүлэлтийг тооцох аргачлал, Үндэсний статистикийн хороо, 2019 он
4. Ажиллах хүчний судалгааны тайлан, Үндэсний статистикийн хороо, 2024 оны I улирал
5. Нийгмийн даатгалын хамрагдалт, тэтгэвэр, тэтгэмж авагчдын сарын мэдээ, Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар
6. Ажил хайгч иргэний хөдөлгөөний сарын мэдээ, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар
7. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэний хөдөлгөөний сарын мэдээ, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар
8. Ажлын байрны захиалга, ажилд зуучлагдсан иргэдийн мэдээ, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар
9. Хөдөлмөрийн зах зээлийн тойм 2024 оны IV улирал
10. Цалингийн бүтцийн судалгаанд хийсэн шинжилгээний ажил-2025

АШИГЛАСАН ЦАХИМ ХУУДАС

1. www.legalinfo.mn
2. www.1212.mn
3. www.mlsp.gov.mn/sp-dictionary
4. www.ndaatgal.mn/v1/
5. www.hudulmur-halamj.gov.mn